

מסורת
השנים

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

מסורת
השנים

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית

הנהרות
הבית

הישן תחת המטה

כי הא כר' דכטעמעה אלע נמי ריהטע בלא טרחה וזיכע עוין
גטרתא: כי הו קיימי מקימה דרב סדא. נמר לזאמריטו
שמעמעה: מרדתי בגמרא. מה שגמתי מפיו דבר פלטי אסור דבר
פלטי תומר: והדר מעייני בסבדא. מה טעמו של דבר זאס יס
להשיב גלוס: מאני משתיא. כסות: תורה אור

בי הא (*דרבה) בר המא כי הו קיימי
מקמה דרב חסדא מרדתי בגמרא כהדי
הרדי והדר מעייני בסבדא אמר רבא *מאני
משתאי במשללחא ושחיל בר משללחא
משללחא הצבא ושחיל בר משללחא
ושרגא במשללחא ואמרי לה בר משללחא
ולא פליגי הא בסוכה גדולה הא בסוכה
קמנה יורדו גשמים: גנא משחטרה המקפה
של גרסיי אביי הוה קא יתיב קמיה דרב
יוסף במשללחא נשב יוקא וקא מייחי ציבורא
אמר להו רב יוסף פנו לי מאני מהבא אמר
ליה אביי והא תנן משחטרה המקפה אמר
ליה לדידי כיון דאנינא רתאיא כמי שחטרה
המקפה דמי לי תר' דהיה' אובל בסוכה
וירדו גשמים וירד אין מטרדין אותו לעלות
עד שיגמר סעודתו יהיה ישן תחת הסוכה
וירדו גשמים *וירד אין מטרדין אותו לעלות
עד שיאר איבעיא להו עד שיעור או עד
שיאר ה"ש עד שיאר ויעלה עמוד השחר
תרתו אלא אימא יעד שיעור ויעלה עמוד
השחר: משל למה דהדר דומא: איבעיא
להו מי שפך למי ה"ש דהתיא ישפך לו רבו
קידון על פניו ואמר לו אי אפשי בשמושך

ח"ד בוכן שהחבא לוקח סימן רע לכל העולם כולו
למך בשור רוב פנים סעודה לעבדיו והניח פנס לפניהם כעס עליהם
ואמר לעבדיו ורם פנס סעודה והשיבם בחושך חניא רבי מאיר אומר כל
זמן שבאורות לוקח סימן רע לשונאיהם של ישראל מפני שמלובדין במכותיהן
משל לספר שבא לבית הכפר ורצועה בירו מי דואג מי שרגיל לקחת
בכל יום ויום הוא דואג רבגן בוכן שהחבא לוקח סימן רע לעובדי
כוכבים לבנה לוקח סימן רע לשונאיהם של ישראל מפני שישראל מיני
ללבוש ועובדי כוכבים לחמה לוקח במורה סימן רע ליושבי מורה במעבר
סימן רע ליושבי מערב באמצע דרעיו סימן רע לכל העולם כולו פניו
דומין לרם הרב בא לעולם לשק חיצי רעב באין לעולם לוו ולוו חרב
והיצי רעב באין לעולם לקח בכניסתו פרוגות שורה לבא ביציאורו מרהב
לבא וי"א חילוף הרברים ואין לך כל אומה ואומה שלוקה שאין אלהיה
לוקח עמה שנאמר *וככל אלהי מצרים אעשה שפטים ובוכן שישראל
דרך הגוים אל תלכדו ומאורות השמים אל תחרו כי יחרו הגוים מרהב
עובדי כוכבים ויתרו ואין ישראל יתרו *ת"ד בשביל ארבעה דברים חמה לוקח
על אב בית דין שמת ואינו נספד כהלכה ועל נערה המאורסה שצעקה
בעיר ואין מושיע לה ועל מי שבכב זכור ועל שני אחין שנשפך דמן כאחד
ובשביל ארבעה דברים מאורות לוקח על כוחבי (*פלסתר) ועל מעידי ערות
שקך ועל מגדלי ברמה דקה באי ועל קוצצי אילנות טובות ובשביל ד' דברים
נכסי בעלי בתי נמסרין למלכות על משה שמרות פרועום ועל מלוי ברבית
ועל

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

פרק שני סוכה

מנא דמילא. עירום לאחר שאלו בן גרין להוילעס מן הסוכה
מאס מילום קי פרס בקטנרס וי"א כון קירות וזגני
לשע ועעמח דכעין חורו כעין ותי לין רגילין להוילעס דירה
אלא פיה יס להס נכדס וכן פרס צב"ג כון קרדי ושפורי וכן ובי
פני: ואמרי לה בר מנעללחא

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

כמו

מנא דמילא. עירום לאחר שאלו בן גרין להוילעס מן הסוכה
מאס מילום קי פרס בקטנרס וי"א כון קירות וזגני
לשע ועעמח דכעין חורו כעין ותי לין רגילין להוילעס דירה
אלא פיה יס להס נכדס וכן פרס צב"ג כון קרדי ושפורי וכן ובי
פני: ואמרי לה בר מנעללחא

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

R.Simon

①

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

הנהרות
הבית
הנהרות
הבית

זמני הציוה ישיגה סוכה
כזמן גמאים כזו בסוכה

3

נועל לולב מן הספק אינו מוכר. ובהשגות שיעה אחרת לומר דרכה פלוג ארסתי וכל ספק בעי ברכה מן מדמתי מפני שהרוב מעשרין והניח הרב"ח ז"ל דין זה כע"ז בפי כמה מדליקין וכפי אחרון של ראש השנה (ד"ה). העלה שהשנים רשאות לברך על המזוזה שהן פטורות כמ"ש פרק שני (ה"ב) וכ"ש לדבריו טומטום ואנדדוויגוס ודבריו ז"ע. ולדעת רבינו ודאי שאין הנשים מוכרות והיאך יאמרו וטו והן פטורות * :

יד גמר מלאכול וכו'. על המשנה זמרה מלאכול שכתבתי למעלה (ה"ט) אמרו כגמי' (מ"ה) לדיןן שאינו יכול לפחות בה ביום השמיני כיו"ט ואין לו מקום להוריד את כליו מניה בה את הנר ולא הוא סוכה גדולה מעייל בה מאני מיכלא ומבואר בהלכות :

טו מי שלא עשה סוכה בין בשוגג וכו'. מהלוקה רבי אליעזר וחכמים פרק היסן (כ"ז) וקיי"ל כחכמים דעשוין סוכה בחולו על מועד : עצי סוכה אסורין כל שמונת ימי החג וכו'. פ"ק (ט"ז) אמר רב ששה משום ר"ע מנין לעיל סוכה שאסורין כל שבעה מ"ל תג הפוכות שבעת ימים ועוד מבואר שם. וההג"ה שאסורין במשכתי וי"ט (ג) משמע דלא מהני שום חנאי בעיני סוכה למזוזה וכן עיקר וכן דעת רוב המפרשים ז"ל. וכמה רבינו שמגת ימים לפי שמואל בפרק לולב וערכה (מ"ז) דשמיני נמי אסורה מדין מגו דלחמקלי לבין השמשות לחמקלי לכוני יומא אכל בשמיני אפילו לדין מותרת וכן נפסקה הלכה שם בבי אחרון דעת רבינו שהיה לכוזה וכ"כ מן הגאונים ז"ל. ויש מן האחרונים חולקים ואסורין הסוכה ונוייה אפילו כמשעני :

טז וכן האוכלין ומשקין וכו'. גרייתא פ"ק (י"ג) וכו"ט כפי המביא (ג) סככה כהלכה ועטרה בקרמין ובפדינין המצויים ומלח בה ואין לה אפרסקים וסקדים ורמונים ופרכילי וענבים ועטרות של שובלים ימות שמיים ופירות אסור להסתפק מהן עד מולאי יו"ט האחרון של חג ולא התנה עליהן הכל לפי מגאו. (ובגמרא) ובהלכות והוא דלמך איני בודל מהן כל בין השמשות דלא תיילא קדושה עלייהו כלל. וכן מבואר בגמרא פרק המביא :

* ע"י מ"ח גירושין פ"י ה"ג.

דפיסקא דלורייתא לחומרע וכיון דספק הוא לון ומכריזן לדעת רבינו וכמ"ש ה"ה. אלא הי"ט כי היכי דלא ילחו לולולי כיו"ט ולע"ג דכיו"ט שי על פסח עבדין יו"ט ומכריזין על ספירת העומר הכל שאני דכוסה אחד לנו מקדשין ומכריזין לשב בסוכה ולכ"ה ליתאש עפי לולולי א"כ דכיון דבכיו"ט נקבעט דיתאש הוי ספירת העומר דלורייתא ול"ה לדחותה ולא לת ברבחה משום חששא בעלמא והא דלא תקנו בלולב שיעלנו בלא ברכה משום דהוי בבלוב דרכו ל"ה משום דלית ביה איסור עלול :

טו מי שלא עשה סוכה וכו' שמונת ימים חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים הי"ט סוכות תעשה לך בלא זה יום משבעת הימים שטרלה ולפילו ביום האחרון אם לא עשית קודם לכן :

טז מי שלא עשה סוכה וכו' שמונת ימים חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים הי"ט סוכות תעשה לך בלא זה יום משבעת הימים שטרלה ולפילו ביום האחרון אם לא עשית קודם לכן :

יד גמר מלאכול ביום השמיני כ"ה פרק שני (ה"ב) וכו"ט כפי המביא (ג) סככה כהלכה ועטרה בקרמין ובפדינין המצויים ומלח בה ואין לה אפרסקים וסקדים ורמונים ופרכילי וענבים ועטרות של שובלים ימות שמיים ופירות אסור להסתפק מהן עד מולאי יו"ט האחרון של חג ולא התנה עליהן הכל לפי מגאו. (ובגמרא) ובהלכות והוא דלמך איני בודל מהן כל בין השמשות דלא תיילא קדושה עלייהו כלל. וכן מבואר בגמרא פרק המביא :

מקורות וצינונים
ב"מ. ואע"ג דבירוש
שני של פסח וכו' כ"ה
גרי"ן :
ה"י"ד. גמר מלאכול
שם מה. ש"ע פ"י
הפ"ו ביום השמיני
כ"ה ה"י"ד ור"ע דלא
כ"ה עין לעיל ה"ה.
מכניס בה מנורה
בליפת ר"ח עין לעיל
ה"ה ב"מ :
ה"ה. מי שלא עשה
שם כ"ה. ועין ירושלמי
פ"ו. ש"ע פ"י
ה"י"ד. גמר מלאכול
מוכה בירושלמי שם. עצי
סוכה שם פ. מו : מו : כ"ה
לו : שבת מה. ש"ע פ"י
ה"י"ד. גמר מלאכול
ה"ה. עין ירושלמי כ"ה
פ"ה ה"ה. וכ"ה ע"י
ה"ה. בין עצי דפנות
וה"ה. מולק ועין כ"ה :
ה"ה. וכן אוכלין
ומשקין שם י. כ"ה לו :
שם כ"ה. מה. מוספתא
סוכה פ"ה ירושלמי שם
פ"ג ה"ו ב"ה מ"ה ה"ה.
ש"ע שם. ובעה שתלאן
כ"ה בשם הרמב"ם כ"י
דוקא סמוך לכה"ש :

הגרי"א

ה"י"ד. גמר מלאכול
ביום השמיני וכו'. כ"ה
ה"י"ד. דלא כרש"י. וכו
מול לביטמו כ"ה. וכן
כל הפוסקים דלא
כ"ה. ש"ע פ"י
ה"י"ד. דלמשיעי קמי.
(ה"ה) פ"ה פ"ה :

ה"י"ד. עצי סוכה אסורין
כל שמונת ימי החג.
בין עצי דפנות וכו'.
מת"ש י. כ. דילמא מן
הנר. וכ"ה בדפנות עומד.
כ"ה. כ"ה. דו"ט
ה"ה. מניין.
(ה"ה) פ"ה פ"ה :

מפני שיום השביעי
כולו הסוכה מוקצת.
שם כ"ה.
(ה"ה) פ"ה פ"ה :

רבינו בנח

השמשות אכל לאחר המועד עושה מהם מה שירלה דהא תשמישי מזוזה
לינוה :
טז וכן אוכלין ומשקין כ"ה ואם התנה עליהן בשעה שתלאן ואמר
איני בודל מהן כל בין השמשות כ"ה. א"ה. מדקאמר הרב והתנה
עליהן בשעה שחללן. משמע שבעת שחלה אותן בסוכה נעשו מוקצין
ומש"ה לר"ך שיאמר התנאי בלוחם שעה. וי"ל דלפילו לא התנה בשעה
שמללן אלא אחר כך כיון שעשה התנאי קודם בין השמשות דיו שהרי
אין האיסור חל עליהן עד בין השמשות. ומדקתוין חכמים לומר איני
בודל מהם כל בין השמשות ולא תקנו לומר איני בודל מהן וכו' לא איני
איני בודל מהן בין השמשות משמע דנתיקן שיהיה לו כל בין השמשות
בהנה כדי שלא יהיה אסור להסתפק מהם אכל אם היה כוונתו שלא יתנה
אחד מבין השמשות ולא התנה שוב אינו יכול להסתפק. ודוקא נמי כי אמר
כי האי לישנא הוא שיכול להסתפק מהם אכל אם היה כוונתו שלא יתנה
מהם בין השמשות של יום הראשון לע"פ שאמר ע"מ שאהיה מהם
בחולו של מועד אסור ליהנות מהם דכיון דחלה קדושה עליהן מו לא
מסתלקא על ימי המזוזה והרי הוא כמי שאמר הרי זו עולה ע"מ שאהיה
ממנה שאין בדבריו כלום ומועל בה. וכו' דהא לא אפליגו ללות מיימים
וכלהו שבעת ימי החג לעינין סוכה כיוס אחד מהן אסורין ומאחר
שהקנו לזמן בין השמשות של ראשון אסתקו לבלהו יומי אכל כי אמר
איני בודל מהן כל בין השמשות לא חלה עליהן הקללח סוכה כלל.
והיכא דלא התנה עליהן ונפלו בשבת אסור לעטלן ולסבורין בלכילה
דכיון דמוקצין הן אסורין הם לעטלן נפלו כיו"ט מותרין לעטלן ולסבורין
בלכילה נפלו בחולו של מועד אסורין בלכילה ומחזירין למקומו דמוקצין
למזוזה הו"ו ומש"ה מהני כנו"י סוכה מגלי מן דלחן בהם משום ספירת
אהל ולא משום מזוזה שהרי אפשר לכוזה בלא הן משא"כ בעיני סוכה
כדכתבתי לעיל. ע"כ מפ"ק דסוכה (י"ג) :

הגהות מיימוניות

[ב] אכל להעמיד השולחנות והספסלים למדרן לנרך הלילה אסור
דלחן יו"ט מכין לחכירו דומיא דהנחת המטה : [ג] וגם אין שייך
בזמן מוקצת בחו"מ ואם נפלו חולין אותן שנית או שזרין עד אחר

מגיד ע"ז

כך כתבתי זה פרק שלישי הלכות מילה ונסתח השוכחו ז"ל לחכמי לוי"ל
ז"ל על זה ע"ש : יד. גמר מלאכול עד ולפסלה. פרק לולב וערכה (דף מ"ה) :
(דף ט"ו) :

משנה גמרא (ה"ה) מ"ה
מבואר שגרי פונק

7

7

בשוגג בין במזיד עושה סוכה בחולו של מועד ואפי' ביום שביעי שמצותה כל שבעה. נפלה סוכתו חזרו ובונה אותה כל שבעה : (טז) העושה סוכה ע"ג סוכה התחתונה פסולה כמו שעשאה בתוך הבית שנא' בסוכות תשבו ולא בסוכה שתחת סוכה ולא בסוכה תחת האילן ולא בסוכה תחת הבית מחסרון וי"ו קא דריש אבל העליונה כשרה בדי"א שהתחתונה פסולה בשניה גובה העליונה עשרה טפחים או יותר והיה גג בתחתונה שיכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה ואפי' על ידי הדחק אבל אם אין גבוהה העליונה י' טפחים או שאין גג בתחתונה שיכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה אפי' ע"י הדחק אף התחתונה כשרה והוא שלא יהיה גובה שתיהן יתר מעשרים אמה שהתחתונה בסכך העליונה נותרה. והרי"ג פסק כשמואל בסוכה תוך סוכה שאינה פסולה לעולם אם אין בין סוכה לסוכה עשרים. מטה בתוך סוכה גבוהה י' טפחים היושב תחתיה לא יצא ידי חובתו מפני שהיא כסוכה בתוך סוכה וכן כילה שיש לה גג אפי' טפח אם גבוהה עשרה טפחים אין ישנים תחתיה בסוכה וכן המעמיד עמודים ופירס סדין עליהם אבל כילה שאין לה גג טפח אפי' גבוהה כל שהיא מותר לישן תחתיה בסוכה שאינה כסוכה בתוך סוכה מפני שאין לה גג : (ל) סוכה שאולה כשרה שנא' כל האזרח בישראל ישבו בסוכת בסכת כתיב מלמד שכל ישראל ראוין לישב בסוכה א' וזהו שנהגו במקצת מקומות בגבול ארנון שעושין סוכה בחצר בה"כ ועוברין דרך שם ומקדשין בה ואח"כ הולכין לאכול בבתיהם אותו המנהג טעות הוא בידם שלא אמרו שכל ישראל ראוין לישב בסוכה א' אלא להתיר השאולה אבל ודאי צריכין לאכול בה או בבת א' או בזה אחר זה. סוכה גולה כשרה כיצד אם תקף על חבירו והוציאו מסוכתו וישב בה יצא שאין קרקע נגזלת וכתב הר"ש ז"ל שאם גזל סוכה שנעשית על ראש העגלה או על ראש הספינה פסולה דאין לה דין קרקע ואם גזל עצים ועשי' סוכה יצא תקנת חכמים היא שאין לבעל העצים אלא דמי עצים כלבד ואפי' גזל נסרים והניחן ולא חפרן ולא שינה בהם כלום יצא : (לא) העושה סוכתו ברי"ה כשרה. נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסוכה טומטום ואנדווגינוס חייבין קטן שאינו צריך לאמו שהוא כבן חמש או כבן שש חייב בסוכה מרבירי טופרים כדי לתכנו במצות : (לב) חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה ולא חולה שיש בו סכנה אלא אפי' חש בראשו או במעיו או בעיניו. מצטער פטור מן הסוכה הוא ולא משמשי ואיזה מצטער כל שאינו יכול לישן בסוכה מפני הרוח או מפני הזבובים והפרעושים וכן דעת הירושלמי. וי"מ מצטער כל מי שאין לו סוכה בתוך ביתו ומצטער ללכת לאכול במקום אחר וזה פטור מן הסוכה ואינו נראה. והר"ם פי' מצטער מחמת סרחון וכיוצא בו ומיהו נראה דוקא לישן אבל לאכול לא מדאמרין רבא שרא ליה לרי' אחא למגני חוץ לסוכה משום בקי פי' סרחון דגרגושתא ארגילה בלעז ויש לזעזין בקי מושלאנ"ש ולא קאמר למיכל ושמא היינו משום דאכילה אינה אלא לפי שעה

עכ"ל. וכתב הרי' שלמה ז"ל שמצטער פטור. מכל אפי' מאכילה וכן דעת רוב הפוסקים וה"מ בשא"ה הימים אפי' לילה הראשון שהכתוב קבעו חובה לעולם חייב וכן משמשי חולה אינן פטורין רק בעת שצריכין לו. הא"ת חייב בסוכה. חתן וכלה וכל השושביניו וכל בני החברה פטורין כל ז' ימי המשחה וכן פסקו ר' נטרונאי אב"ד והרי"א"ף והרי"א"ג והראב"ד ז"ל : (לג) שלוחי פניה פטורין מן הסוכה בין ביום בין בלילה. הולכי דרכים ביום פטורין מן הסוכה ביום והיחיים בלילה ואם הם בדרך או במקום שאין שם יישוב פטורין אף בלילה דאין לו לעשות שם דירה הולכי דרכים בלילה פטורין מן הסוכה בלילה וחייבין ביום פי' שאם יש לו ללכת בדרך ויודע שיצטרך לאכול קודם שימצא סוכה אין צריך למנות מפני זה לפי שהוא פטור ממנה והטעם משום תשבו כעין תדורו וכשם שהוא בביתו אינו נמנע מללך לעסקיו ביום ביום בין בלילה אף זה כן וכיון דהולכים ביום פטורין בלילה חייבין. יש לומר אותן שהולכים בכפרו לתכנו מחובותם בחולו של מועד בחג צריכין לשוב. לבתיהם בלילה לאכול בסוכה אם אין סוכה באותה העיר ואפי' שיש לבעל הדין לחלוק המחמיר תבא עליו ברכה. שומרי העיר ביום פטורים מן הסוכה ביום וחייבין בלילה שומרי העיר בלילה פטורים מן הסוכה בלילה וחייבין ביום שומרי גנות ופרדסים פטורין בין ביום בין בלילה. שאם יעשה סוכה השומר ידע הגנב שיש לו מקום קבוע ויגנוב ממקום אחר וכתב הר"פ ז"ל וזהו סמך לאותן העושי' ינות בין הגוים שאין עושין סוכה בין ביום בין בלילה מפני שצריכין לעשות שימור ליי' משום ניסוך עכ"ל. (לד) כיצד היא מצות הישיבה בסוכה שיהא אוכל ושותה ודר בסוכה כל ז' הימים בין ביום בין בלילה כדרך שה בביתו בשאר ימות השנה וכל ז' הימים אדם עושה ביתו עראי וסוכתו קבע שנא' בסוכות תשבו ז' ימים כיצד כלים נאים ומצעות נאות לסוכה וכלי שתיה כגון כוסות ואשישות בסוכה אבל כלי אכילה כגון קערות וקדרות חוץ לסוכה פי' אפי' בעת האכילה וכן פי' הר"ש ז"ל וכל זה הטעם משום תשבו כעין תדורו שהרי אין דרך בשאר ימות השנה להניח כלי האכילה במקום הסעודה ור"ת פירש כלי אכילה כגון יורות ועריבות משום תשבו כעין תדורו ולא חייבה התורה סכה אלא כדברים שרגילים להיות לדירה ומאני מיכלא אין רגילים להיות בבית דירה אלא בבית אופים. ואותן בני אדם המחמירין על עצמם להוציא הקערות ודומיהן מן הסכה לאחור שאכלו טועים הם שמפרשים הטעם משום מיאוס ואינו אלא לפי שדרך השמש לוקח הקערות ולהצניען מן שהניחום המסובין ומשליכין לבית אחרת ובעינין תשבו כעין תדורו עכ"ל. ונהגו שלא להשתמש בסכה דברים של בזיון כגון שטיפת קדרות וקערות וכיוצא בהם שלא יהיו מצות בזויות עליו כך כתב הרא"ש. המנורה בסכה ואם סכה קטנה היא מניחה חוץ לסכה : (לה) אוכלין ושותין וישנין בסכה כל שבעה בין ביום בין בלילה. ואסור לאכול סעודה חוץ לסכה כל שבעה אלא אכילה

עראי כביצה או יתר מעט ואין ישנים חוץ לפסח שינת עראי ומותר לשתות מים או יין ולאכול פירן לסכה ומי שיחמיר על עצמו ולא ישתה אפי' מין לסכה הרי זה משובת. וכתב הר"י מקורביל ז"ל פירות אוכלים חוץ לסכה אבל דברים אחרים כגון בשר וגבינה וכיוצא בהם צריכים סוכה כדפי' בח השלים במיני תרגימא יצא והרוצה להחמיר על בפירות יחמיר : (לו) אכילה בלילי י"ט הראשון חובה וצריך שיהא ודאי לילה ואפילו אכל כזית פ ידו חובתו מכאן ואילך רשות רצה לאכול סעודה בסכה רצה אינו אוכל כל שבעה אלא פירות או חוץ לסכה אוכל כדון אכילה מצה בלילי הפסח. לתת טעם למה מברכין על הסכה כל ז' יותר ממצו מברכין עליה אלא ליל ראשון בלבד. וכתב הר"י זכיון דאיכא חיובא דשינה כל שבעה ואי אפשר לחיות ג' ימים בלא שינה נמצא חיוב הסכה גמי שבעה יותר ממצה דאפשר ליה בפירות בלא מצו וה"ר שמואל שקלי ז"ל כתב דשאני מצה שא בשאר ימים אינה לשום מצות מצה אלא להשביע לפי שאינו רשאי לאכול חמץ ולהשביע נפשו אוכ ודומה למי שאוכל בהמה טהורה לפי שאינו רשאי בהמה מטאה שאין בדרך אפי' לאכול בהמה. אבל הישיבה בסכה ודאי לא לצורך גופו הו להשביע רעבו אלא לקיום המצוה בלבד ולפיכך לברך. מי שהיה ראשו ורובו בסכה ושלחנו בתוך חוץ לסכה ואכל הרי הוא כאלו לא אכל בסכה עד שלחנו בסכה גזירה שמא ימשך אחר שלחנו ואפילו גדולה : (לז) כל שבעת הימים קורא בסכה ומדקדק שיקרא ויבין חוץ לסכה כדי שיהא דעתו מיושבו כך פסקו הרי"ף והרמב"ם ז"ל. והרי"א"ג ז"ל כתב ומשנה ועיוני בסכרא דצריכין קבע בסכה אבל לו לישנא דגמי חוץ לסכה. המתפלל רצה מתפלל בכ חוץ לסכה : (לח) ירדו גשמים הרי זה נכנס מאימתי מותר לפנות משתרח המקפה פי' תבשיל לא רך ולא קשה קרוי מקפה. ופי' משתרח מן מפני מי גשמים מן וסרה העודף. וי"מ משתפ משירדו בתוך הסכה טפות שאם יפלו בתוך ה יפסל אפילו תבשיל של פול פי' שנפסד מהר. וי ראשון שנכר מהר העודף. והר"פ ז"ל פי' שאינו מ מהר כשאר תבשיל. ירושלמי לא סוף מקפה של אלא של כל דבר ע"כ ואם פסקו גשמים בעוד שהו ושותה אין מתייבין אותו לחזור לסוכה אלא סעודתו בביתו והר"פ ז"ל כתב שרבינו יהודה זי בכתב ידו בתוספות דסוכה דאע"ג דמותר לאכוי משום ירידת גשמים מ"מ בליל ראשון של סוכו לאכול בסוכה אפי' ירדו גשמים דגמרינן ט"ו ט' המצות מה להלן לילה הראשון חובה מכאן ואילך אף כאן כן ועל כרחין בירדו גשמים קאמר דאי ירדו גשמים מאי קאמר מכאן ואילך רשות והלו ראשון מיהא חובה לאכול בסוכה ביום משום כן

ספר ארחות חיים
אוינו אגון גבון האוני' זכ"ל

מט היושב בספה ושלחנו בתוך הבית, כאלו לא אכל בספה מדרבנן, דגזרו שמא ימשך אחר שלחנו. אבל אם מקצת שלחנו בתוך הספה, אפלו רק טפח, אף-על-פי שכל השלחן בתוך הבית, יצא, דהא סגי בשלחן טפח (סוף סימן תרל"ד):

כלל קמו
דין ישיבת הספה
(תרל"ט-תרמ"א)

א פתיב: "בספות תשבו שבעת ימים", ואי אפשר לומר ישיבה ממש, אלא קבלו חז"ל דרוצה לומר "תדורו" בספות (והוא לשון עכבה, כמו: "וישבו בקדש"), אמרה תורה שידור בספה כמו שדר בביתו בכל השנה, שתהיה עקר דירתו בספה, שיכניס בה פליו הנאים ומצעות נאות, ואוכל ושותה וישן בספה, ומטיל בה, ולומד בה. וכשמספר עם חברו, הכל יהיה בספה. פללו של דבר, שהספה תהיה נחשבת לדירתו לגמרי. ולפי שקדשת ספה גדולה מאד, ראוי שלא לדבר בה פי אם קדשה ותורה, וכל שכן שיהיה לדבר שם לשון הרע ורכילות ושאר דבורים האסורים:

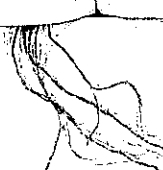
ב ומכל מקום לא תהיה מצוה בזויה עליו. ולכן לא יכניס בה פלים שאינם דרך

נשמת אדם

כו"מזה הביא ראייה דאסור לכ"ע בלא הערמה הרי דס"ל להדיא דספינה אינה בגזרת שט אלא או משום דנראה כשט או משום עוברא דחול וכ"מ שם כרש"י שכי דצורבא מרבנן לא יעבור לעין כל משמע דאינו אסור אלא משום מראית עין, ועוד נ"ל דמכוח ע"כ מהתם דאינו בכלל גזרת חכמים משום שט, דאם כן אין שייך לומר הערמה בזה ומאי מהני ליה הערמה זו דהערמה ל"ש אלא בדבר משום מראית עין, אבל אם הוא גזרת חכמים מאי מהני שיעבירנה נכרי דעכ"פ הוא עושה איסור דרבנן לשוט, ומה שהקשה המ"א מהאי דיומא דמכרא דחצוד נ"ל אדרבה משם ראייה להתיר, דאל"כ ק' דמאי שאל להו מהו למעבר למיתו גביכון וכי לא ידע מתני' דשופר של ר"ה כו' ולא שטין ע"פ המים. וא"ל דבאמת לא שאל אם לעבור במכרא, אלא ששאל אם מותר לעבור במים עצמו א"כ קשה למה הזכיר הגמ' כלל שהיה במקום המכרא ועוד דא"כ למה אמר מהו למעבר הו"ל לומר מהו למיתו גביכון, א"ו דבאמת שאלתו היה לעבור במעבר והשיבו לו דמותר לעבור במים ולא דמכרא אסור אלא דה"ק דאפי' במים מותר וכמ"ש הטור דזה חמור ממעבורת דאין בזה אלא עובדין דחול וא"כ במקום מצוה ודאי מותר אם א"א בענין אחר, וכ"ש אם נכרי יעבירו דאין כאן אלא חשש שמא יסייע וכמו שכתב הרשב"א:

ל"ש אלא כשארם בעצמו שט וזהו שאמרו אין שטין ע"פ המים וכן בר"ה שופר של ר"ה כו' ואין שטין בדזה שייך למגור שמא יעשה חבית של שייטין, וכודאי דאפשר לעשות חבית של שייטין באיזה שעות, דאל"כ ל"ש למגור כיון שא"א לעשות כיום א', אבל בספינה שהוא עצמו אינו שט במים, לא הוי שט, וגם לא שייך בזה שמא יעשה ספינה שלזה צורך לטרוח כמה ימים, וכ"כ הטור כסימן רמ"ח בשם ר"י, וכ"כ הסמ"ג להדיא דהוי כמו שט, וכ"כ הרא"ש בפרק מי שהוציא והו וכ"כ הג"א שם, וכן מוכח דאל"כ קשה על ר"י שכתב דהא דאין מפליגין משום שט כל הקו' שהקשה הר"ף והרא"ש דא"כ לדבר מצוה למה מותר הא העמידו דבריהם, וכן מוכח מחי' רשב"א בשבת שכי' ג"כ קו' הר"ף על הסוכרים דאיסור ספינה הוא משום תחומין דא"כ לדבר מצוה למה מותר, וע"ז כ' פירוש הר"ף משום עונג שבת ור"י כ' דהוי ליה כשט ואסור לשוט גזרה שמא יעשה חבית כו'. וע"כ צ"ל מה שכי' דר"י כ' דהוי ליה כשט ר"ל דנראה כשט, וכיון דאסור לשוט אסור נמי בספינה משום מראית עין, דאל"כ גם ע"ז קשה כל הקו' שהקשה על הסוכרים משום תחומין. ועוד כ' שם הרשב"א להדיא וז"ל, א"נ אסור לעבור במעבורת שמא יסייע ישראל וקא עביד עובדין דחול, והביא ראייה מפרק תולין דאמר למינס קא מכווני וה"ל הערמה דרבנן וצורבא מרבנן

וזכא למע א"א מכון האורח נצח

כבוד, כגון: קדרות וכלים שמשתייך בהם קמת וערכות, וכד ששואבין בו מים, ויורה ומחבת ומכתשת וכיוצא בהן. ונוהגין שלא להכניס קדרות אפלו קדם אכילה. וקצרות לאחר שאכל צריך להוציאן לחוץ. ונוהגין שלא להכניס נר של חרס, דמאוס. וכן לא יעשה בה תשמיש בזוי, כגון: שטיפת קדרות וקצרות. אבל פוסות, מתר. וכל שכן דאסור להשתין בה אפלו בכלי, אף-על-פי שעושה כן בביתו. אבל → תשמיש המטה, מתר בספה, שהרי עקר מצותה איש ואשתו. ומפל מקום אם הכניס בתוכה פלים מאוסים, לא נפסלה הספה בכך. ומפל מקום בשעה שהם בתוך הספה, יש אומרים דפסולה מדרבנן ואין מברכין "לישב בספה" עד שיוציאם (כן כתב ר' מנוח. וכן משמע מלשון רי"ף סוף סוכה), וכל פלי שתיה, כגון פוסות וכיוצא בו, בספה. ומפל מקום נראה לי, דאם אין לו פלי וצריך לאכל מן הקדרה, מתר להכניסו. ויציע המטה ויכסה השלחן בספה ולא בביתו, כדי להראות שאין זו דירתו: ל.

ג. אין ישנים חוץ לספה אפלו שנת עראי דאין עראי לשנה, דפעמים דסגי לאיניש בזה ונהנה ליה קבע. אבל מתר לאכל אכילת עראי חוץ לספה, דהיינו: אפלו כביצה פת, וכן מתר לשתות מים, ויין, אם אינו קובע עצמו לשתות יין, ולאכל פרות אפלו בדרך קבע, דפירא לא חשוב קביעות שלהם. וכל זה, מדינא. והמחמיר עליו שלא לשתות אפלו מים חוץ לספה, הרי זה משבח. ותכשיל העשוי מחמשת מיני דגן, אם קבע עליו חזק בספה. וכן בשר ודגים אם אוכל יותר מכביצה וקבע עליו, ראוי להחמיר ולאכל בספה. וכן חבורה שקובעין עצמן לשתות איזה משקה, כגון מי דבש וכיוצא בו וכל שכן יין, ראוי להחמיר שלא ישתו כי אם בספה, דיש אומרים דכיון ששותה בקביעות, הוי קבע וחזק בספה. וכן באכילת פרות בקבע עם בני חבורה, ראוי להחמיר:

ד. ומה שנוהגין להקל עכשו בשנה, שאינן ישנין בספה רק המדקדק במצות, יש אומרים משום צינה, דיש צער לישן במקומות הקרים, ועוד שרב בני אדם אין להם ספה מיחדת שיוכל לישן שם עם אשתו, ונהנה ליה מצטער דפטור דדלקמן. אבל כל אדם ראוי לזהר שתהיה לו ספה מיחדת ולישן שם עם אשתו. ולענין אם חל ליל טבילה בחג ואי אפשר לישן עם אשתו בספה, אם מצטער ודאי פטור (ועיין בגשמת-אדם) (א).

א. שאלה: ליל טבילה שחל בסוכות אם מותר לישן חוץ-לסוכה כדי לקיים מצות עונה; תשובה: אם הוא מצטער בזה דבר פשוט דמותר לשמש חוץ לסוכה ואף-שיש להסתפק שהרי הכתוב קראו אכילה כמ"ש כי אם הלחם אשר הוא אוכל וכתוב אכלה ומחתה כו' ועכ"פ לא גרע מטיוול, וכן משמע בערכין דאמרינן מה דירה איש ואשתו והני כהני כו' ופי' ושי" דא"א להדקק לנשותיהם משמע דעיקר הא דאמרינן איש ואשתו היינו לתשמיש, מ"מ כל זה באינו מצטער, אבל כמצטער בודאי פטור. אם א"א לו לשמש בסוכה, וכיון דמותר לשמש נ"ל דמותר או לישן כל הלילה בביתו וא"צ לילך לסוכה אחר-התשמיש, דומיא

ה. קורא ולומד הכי, ילמד בספה. ואם יכול להניחם אם יש לו מנוחה, הכנסת, הולך לכי כיון ששיבתו שמשער בעצמו ע כשיושב בספה ויו יפסל, אפלו אין לאכל בביתו. ודוי לישן שם, ויכול ז. היה אוכל בכ

דוהיה ישן בסוכה ויורה הגשמים אין מטהרין או שהרי"ן בסוף פרק הישן וירד כו' אבל אם לא אכל בכיתו ופסקו נראה מסו למעשה אינו סומך ע"ז, דע"כ לא מסתפק הרי"ן אוכל, אבל בשניה נ"ל שעשה כרשות ושכב מחמת גשמים לכ"ע אע"ל לא יא לא יהא שלא עלה לאחר שכבר גמר אכיל והיינו ע"כ משום דיוה יורה מביום וא"כ הי"ן סוכה שם כתב בפשיטתו אכל בביתו מחמת ג' דלמ ואמנם כ"ז במצטער ו לשאר לילות ו היותר שכתב הט"ז מש לשמחה לא זכיתו להבי להן בכנדים וליא כרכו ע"ב חייב. אדם-לשמ במעוברת ושלא בשעת רש"י שם, נ"ל דר"ל ד דלא יגרע, אבל לא הרמב"ם ריש הלכות ז והיראים והחינוך שהי

9

תרלט דיני ישיבת סבה. וכו' ה' סעיפים:

- א משנה סבה (כ"ט) כ"ח
- ב כ"ח
- ג כ"ח
- ד כ"ח

א [א] (א) * כיצד מצות (ב) לשיבת סבה, שיהיה אוכל ושותה (ב) (וישן (ג) ומטיל) (טור) ונדר בפסח כל שבועת הימים, בין ביום ובין בלילה, כדרך שהוא דר בביתו בשאר ימות השנה. וכל שבועת ימים עושה אדם את ביתו גראי ואת סבתו קבע. כיצד, פלים הנאים ומצעות הנאות, בפסח, יוכלי שתייה, (ג) כגון אשישות וכוסות, בפסח. (ד) * אכל קלי אכילה (א) (ג) (ה) (לאחר האכילה) (טור), כגון קדרות וקצרות, (ו) חוץ לספה. (ז) המגורה בפסח, (ח) ואם היתה סבה קטנה, מניחה חוץ לספה.

באר היטב

א (ב) לשיבה. ומה שאין מקובץ על מצה קל שבועה, משום דאין מצוה באכילה, מה שאין כן בפסח, עין לבוש ומטה משה (סי' תי"ט). קוב מהר"י וייל במשנה סי' תי"ט. הקצנים מצות סבה קאלו נעשה שפי' למקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. סבה דומה לב' והעולם דומה לב' והתורה מתחלת בב'. וכן דסקה קדמו לתורה, משום הכי שעור נבנה צדדים דהיינו מהא וצדדים פתחים, כגון שלש פתחים מים יום שנתנה בו התורה, ושני תיני של משה רבנו עליו השלום. (והקפה שבועה, כגון שבועה וצדדים: (ג) ומטיל. אדם המספר עם חברו, וספר בפסח עמו. ואל ידבר בפסח דברים בטלים. ואל יראה שום פנים בפסח, עין של"ה (סי' ט"ח) (א) (לאחר). והעולם נותרו אף קדם אכילה מקדוה. נחלת ע"ב (סי' ת"א) ואם

שערי תשובה

א [בשורש] כיצד מצות כ"ו. (כחכ כר"י יוסף (סי' ת"א) בשם סר ונפו הרב שנהיה תשובה רבנו הוא נאון שכתב זה לשונו: שאלתי אהר"ם או ששסיס פשוט לקם פקום לצטות סבה דרולה וישו סבה קטנה שאינה מפקחת לזמן, ונשיב, לענין אכילה יגול כל אחר לבדו לאכל זה אחר זה, אבל לענין שנה, זה ישן לילה אחת זה לילה אחת. ואם חבכה עליהם המצוה, פבוא עליהם ברכה אם זה ישן מקצת הלילה זה מקצת. ואם שמרנו גזוז פטורים, קכל שכן מי שאין לו מקום ליטן בספה. ער כן לשונו. ומזה נראה למה שכתבנו לענין סימן תרי"ח אות ה' בשם התוס' ע"י נורע אמת, ע"י שם: [ג] לאחר. עין באר היטב. וע"כ כר"י יוסף (סי' ת"א) שכתב בשם רבנו אומ"ר, הקטנים שאין להביא הקדרה בפסח ולערוך הסביל הקנים קלי מאכל, לא נפקלה הסכה בקר. ב"ח (סי' ת"א) מ"ג אברום (סי' ת"א)

באר היטב

א * אכל קלי אכילה (כ"ו). עין במשנה ברוך (סי' ת"א) מה שכתבנו כד או דלי ששואבין בו מים, כן כתב מ"ג אברום (סי' ת"א). והוא מהגמרא (כ"ט) דאמר תנאי ושהיל בר מטללתא, ופרש רש"י שחיל הוא דלי של ע"י. ולא פקשה על זה מה דאיתא במשנה כ"ו צמוד כ"י שכתבנו לזמן נמליאל שפי כותבות דדלי של מים ואמר העולם לסכה, דהכא מ"ר לאחר שישמש פה, דהני שלא לערוך, דומיא דאמר החם מאני מיכלא בר מטללתא ופרש רש"י (כ"ט) ד"ה מאני מיכלא לאחר שאתלו צדדי להוציאן לחוץ. ואתר קד מצאתי דקב"ר דספר ערוך ל"ר (ע"פ ר"ה חכמים, ע"י שם:

משנה ברוכה

א (א) כיצד כ"ו. ומי שאי אפשר לו לעשות סבה אלא מעבר הנהר וצריך לעבר בפסחה קטנה או על גבי קעבר (שקולאין פרא"ם) לשם, (ב) יש מקלין לעבר בה על גבי שגוי גבוינה, משום שהוא לזכר מצוה. אבל הרבה (ג) מחמירין בזה: (ב) וישן ומטיל, וכן אם רצה (ג) לספר עם חברו, וספר בפסח, דסקתו צריך להיות כביתו בכל השנה, וכמו שמפנים המפתח. ולפי שקושטת הסכה גיולה מאד, (ה) ראוי למעט בה בדברי הל' ולדבר בה כי אם קדשה ותורה, וכל שכן שיהיה זהיר מלדבר עם לשון הרע וריבולת ושאר דבורים האסורים: (ג) כגון אשישות וכוסות. ואפלו הן (ה) של תרס. ואפלו לאחר שתייה, (ו) שאין נמאסין כמו קלי אכילה. (ז) נעוד דאין קבע לשתייה, ומצוי הוא ששותה פמה פצמים ביום: (ד) אכל קלי אכילה (כ"ו). וכלים (ט) שמשתיין בהן קמח והערכות שלשין בהם וכלים של פצמים, שאין דרך להסתובב בדירתו רק בבית המיצון, הכל בכלל קלי אכילה הן. וכן פד או דלי ששואבין בו מים מן הנהר, הכל חוץ לספה. וכלל הדבר, כל שאין דרכו להיות בדירתו שדר בה, אין לו להחזיק בפסח: (ה) לאחר האכילה כגון קדרות וקצרות. מלשון זה (ט) משמע לכאורה, וכשעשה אכילה גם קדרות מאד להקניטן לספה ולערוך לתוך הקצורה, והעולם נוהגין במקדוה לתוך הספה אף קדם אכילה, ונראה דחששו לרצת (י) המחמירין בקדרה ככל גז"י. ואפשר דגם דעת השלחן ערוך כן הוא. ובפירט מי שאין דרכו גם בביתו להביא הקדרה לשלחנו, אלא מערה לתוך הקצרה בבית המיצון, (י) כן נראה יש לזהר בזה. ומכל מקום מי שאין לו קלי וצריך לאכל מן הקדרה, מאד להקניטו נתי אדם (כלל כמו סי' ת"א): (ו) חוץ לסכה. ומכל מקום דריבדו (י) אם הקניט בתוכה קלי מאכל או עשה בה משמש בווי, אין נפקלת הסכה בקר [אחרונים]: (ז) המגורה בפסח. והמנהג (ז) שלא להקניט נר של תרס לספה. (ט) וכן מקדוה של תרס (ט) ואפלו תדושה, אין קדאי כל פה. (י) ומצפה בקולא, דין קלי זכוכית יש לו ומתיר: (ח) ואם היתה סבה קטנה (כ"ו). אפלו (י) אינה מצמצמת בשעורה, אלא שהיא קטנה כל פה בענין שיש לחש שמה יתקרב הנר לדפני הסכה ותאחו בהן האור (י) ותשפר סבתו, צריך להימחה (ט) חוץ לספה, אפלו היא של זהב. ואם מטבחו הוא מקטטר כשאוכל שלא במקום הנר, יש להקל כשצמצמד הנר

שער הציצין

כך דמוה בקדרות דאף בשעה אכילה אסור, דהא אפשר לערוך לקצרה חוץ לספה: (י) דמה שכתבנו לאחר אכילה, משום דאין שניקן אסורין. וכן משמע באגלה רבה (סי' ת"א) ע"י שם: (י) פרי מגדים (סי' ת"א): (יג) וע"כ כתיב אדם (כלל כמו סי' ת"א) שכתב בשם רבנו מנחם (סי' ת"א) דמכל מקום בשעה שהם בחובה אין לברך או לישב בפסח, דנסולה היא מן הדין, וכן מוכח לשון הר"ף (כ"ט). ע"כ כאל לשונו. והנה הקצין שם בר"ן ר"ה אב"ד וקבלתהו ראה דאין מלשון הר"ף שום ראייה, וע"כ שם במאור. וראה שגם דעתו שם דאין נפקלת כלל, ואם כן יש לנו שלשה ראשונים נדר רבנו מנחם, המאור והרמב"ם והר"ף, דאין נפקלת כלל. אפנים אחר כך מצאתי בהשגות הרמב"ם שגם דעתו בהר"ף כפשוטו, ועל כן נהגו להקניטו להחמיר בזה: (י) מ"ג אברום (סי' ת"א) ושאר אחרונים: (ט) ונך התיים (ד"ר ישיבת הכנסת ז"ל): (ט) ע"כ פרי מגדים (סי' ת"א) ושאר יצ"ב (סי' ת"א): (י) כן משמע מ"ג אברום (סי' ת"א) ומקנת הש"ד (סי' ת"א) ושאר אחרונים: (י) הכ"ח (סי' ת"א) כתב שעל גבי זה מציעה נפיק מן הסכה, ועל כן דורו רבנו שלא להקניטה לספה. והמ"ג אברום (סי' ת"א) כתב שהששו שהשפר והתבטל מצות סבה: (ט) אין הכונה שצמצמיה לחוץ מקום, ששפכים שהרות שולט ואי אפשר, אלא שצמצמיה דרך חלון הבית שיאור לסכה ויבתי גונא. ובקצת מקדוה הקרות שאי אפשר לרב העולם ופסחיתו צדוה רק בקדש סכה [ה] לישן בפסח, וכשמגיע ליל שבת אי אפשר לו להיח' הנר דולק בפסח, ואז מקדוה הוא להצמיד הנר שיאור לו ונך חלון הבית):

7 ←

אוחם, ולא ר אני מחנה ארצה, מהפי. ין (דברי עצמו הנה (כ"ג) אין כגון קריין בדפנות עצמן, אז מלה בפסח ים פה"ס (ר"ן

זה קמא, ממילא י: (י) להחנות. וב, נראה לי להקל קלאו שם מחלה משמש אדם, קב ט, לא ופה וטיים ולח"ב מ"ג אברום י:

לה שלא יקשר יום טוב, אלא יעטנו, וכן לא ש אדם. אסור וקלוחו בפסח, ותורה אלא אם יקן רב"ג (סי' ת"א), כל שלא לצד, יפסע על עצי נון לעיל סימן למחות באנשים מ גילין לפסע ד בהרס. דאף בשאר עצים, ר ולא מריחו. ונראי אקציה לזה לנני מ"ר על כן אמרין ב בהרס. אכל ילה, ומאכילה ידעה הראשונה, י:

א"ר"ו שלפיקה מתר אין שם חשש מן מ: (כ) אחרונים: ו ודעת הש"ד (סי' ת"א) אבטל קדשה, אכל ין הכי נמי אפלו י: אכן אם דרע י"ז אסור. אחר פה ז וכה, ע"י שם:

חב"ד כנראה
ז"ל וצ"ל האמת
חלק י"א

בעזרה ש"ת

ספר

שאלות ותשובות

דברי יציב

אורה חיים

חלק ב'

אשר השאיר אחריו ברכה דבר ה' זו הלכה

כבוד קדושת עטרת תפארת ישראל והדרו

הגאון הקדוש שר התורה מנורה הטהורה

רבא דעמיה ומדברנא דאומתיה בוצינא דנהורא

מון יקותיאל יהודה הלברשטאם זצוקללה"ה

אברק"ק צאנז יצ"ו

בהוצאת מכון "שפע חיים"

שנת תשנ"ו לפ"ק

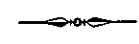
ובאמת שד"מ עצמו שם אות ג', כחז הך טעמא דאס ייחזו נשומיהן צביתם והאנשים ייסו בסוכה לפעמים הוי מטעור ולא מקרי כעין תדורו, וכבר אמרו נשי עמי תגרשון וכו', או יבטל מה שנאמר ושמת אתה וציתך כי לפעמים אשמו מטערת עיי"ש, ועיי"ו נשתרצב המנהג להקל בדבר אך המרד על דבר ה' ישחלל לו מקום שיובל לישן שם בלא לער וכו' עיי"ש, א"כ רמזו שם טעם המג"א וכן מ"ש הטו"ו מטעם ושמת אתה וציתך, וחוינן שם מפורש דמ"ש הרמ"א דטוב להחמיר וכו', היינו דוקא אס אפשר לו בסוכה מיוחדת הא לא הכי לא.

ובנשמות אדם כלל קמ"ו אות א', חמה על הטו"ו שכתב שהוא חייב לשמחה, שהרי בגמ' פסחים ק"ט ע"א קאמר אלף נשים בראוי להם צננדים ולא אמרינן בריבוי משמיה, ומ"ש בפסחים ע"ב ע"ב חייב אדם לשמח את אשמו וכו', ר"ל שאז חייב צעונתה וקס בלאו דלא יגרע, וא"כ כיון שחייב בסוכה לא חל עליו הלאו, וכמו ביולא לדרך ביור"ד סי' קפ"ד סעיף י' ברמ"א לדבר מ"ז א"ל, וע"כ דלא חל עליו. ושם הביא מהסמ"ק סי' רפ"ה שמשמע מדבריו להדיא דעונה בכלל מ"ז ושמת את אשמו, אבל כל הפוסקים כתבו דדוקא בשנה ראשונה הוי מ"ע דושמת עיי"ש. ולא הבנתי לפענ"ד, דאין זה דומה כלל ליואל לדרך, דהכא אס הוא חייב לשמחה מכת שמחת הרגל תו לא הוי כעין תדורו וליכא כלל מ"ז סוכה, וזה כוונת הטו"ו, וכן נראה להדיא מהד"מ הנ"ל דליכא צוה ושמת אתה וציתך כי לפעמים אשמו מטערת ולא הוי כעין תדורו, משא"כ ביולא לדבר מ"ז המ"ז דוחה החיוב עונה. ושור"ר גם בהגהות חמ"ק ע"ד הטו"ו באו"ח שם, שכתב כן שליכא כאן מ"ז סוכה כלל משא"כ בס"י קפ"ה עיי"ש ודו"ק.

ול"זה נאמר [דברים י"ג א'], לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו, שיעקר כל תוסף משום כל תגרע כוונן של המ"ז ודו"ק. וכל זה כשעושה לחולין ולהדיוטות, אבל אס עושה צוה מ"ז דרבנן ולא מכיין לשם מ"ז תורה, לכ"ע לא יעבור על כל תוסף ודו"ק.

וא"כ י"ל דזה כוונת הראב"ד, בין שקבעה ברבר תורה שמוסף וצודה מלבו לד"ת דהיינו שמוסיפה להדברי תורה, בין שלא קבעה רק צודה מלבו מ"ז שאין לה שייכות לד"ת, שייך כל תוסף ודו"ק. אמנם זה דייקא כשצודה מלבו, אבל כשעושה אותה מכת גזירת חכמים לא שייך זה, ולכו"ע אין עובר ודו"ק היטב בכ"ו.

ובחזור לענינו, דגם מהטו"א חקה"ק בהגהות אמרי ברוך מבואר בדברי ודלא בהכחורי יעקב, וצפרט שלא ראינו נוהגים כן להקפיד ליטול לולב צו' ימים בירושלים העמיקה דייקא, א"כ ודאי שאין הצדל וגם בירושלים הוה רק מדרבנן כל ז' אף להרמב"ם. וצ"ה"ג לא ראינו ראייה כמ"ש להדיא בש"ך יור"ד סי' א' ס"ק א' מהמהרי"ק בשורש קע"ב (קס"ח), דמנהג וכה"ג הוי לא ראינו ראייה. ושם הראוני לכמה מהמחברים שכבר האריכו לדחות דברי הכחורי יעקב.

סימן רעד

שינה בסוכה בשנה ראשונה לנשואין

ב"ה, קרית צאנו

76 בדבר שנשאלתי בענין לישן בסוכה בשנה ראשונה לנשואין.

(א) **הנה** כתב הרמ"א בס"י חרל"ט ס"ב, ומה שנוהגים להקל עכשיו בשינה וכו' משום דמ"ז סוכה איש וציתו איש ואשמו כדרך שהוא דר כל השנה, ובמקום שלא יוכל לישן עם אשמו שאין לו סוכה מיוחדת פטור, וטוב להחמיר ולהיות עם אשמו כמו שהוא דר כל השנה אס אפשר להיות לו סוכה מיוחדת. ובטו"ו סק"ט נתן טעם לקולת השינה, דאימא בגמ' סוכה כ"ח ע"א דשלוחי מ"ז פטורים וכו' וה"נ למי שנשוי אשה שחייב לשמח את אשמו ברגל ונשים פטורות מן הסוכה, א"כ אס אינו רוצה לפרוש מאשמו מקרי דבר מ"ז, וע"כ פטור מן הסוכה בלילה בשינה, ואפי' אס אשמו איננה טעורה מ"מ שייך שמחה כשעלה עמה בחדר כדאימא בגמ' עירובין ס"ג ע"ב שאסור לישן בחדר שאיש ואשמו לנין צו עיי"ש. ובמג"א סק"ח מהשלי"ה שמתעם מטעור פטור שאינו יכול לדור שם עם אשמו עיי"ש.

(ב) **אמנם** לגבי שנה ראשונה גם הנשמת אדם הביא מהפוסקים שזה בכלל ושמת. וצדעל הטורים פירשח חלף [כ"ד ה'] ושמת את אשמו מנין ימים של ושמת חייב בהש"מ בשנה שהם כל ימות השנה חוץ מיום"כ עיי"ש, וכנראה שלצעה"ט ליכא בשנה ראשונה סדר זמנים דעונה דת"ח ופועל וטייל וכו' דכתובות ס"א ע"ב. ובחינוך ר"ש מ"ז תקפ"ב, שישמח החתן עם אשמו שנה אחת כלומר שלא יסע חוץ לעיר לצאת למלחמה ולא לענינים אחרים אלא יבז עמה שנה שלימה עיי"ש ובמנ"ח. ונראה דמ"ש מחוץ לעיר, משום דכל הדרכים בחוקת סכנה בירושלמי ברכות פ"ד ה"ד, וזה גורם לה לער שהולך במקום סכנה וחוזר אחר ימים רבים, והוי כליאה למלחמה. וביראים סימן ק"פ (רכ"ח), ושמת את אשמו בכל דברים שידע שיש לה שמחה עיי"ש. ובסה"מ להרמב"ם עשין רי"ד, אבל ישמח עמה עד מלאת לו שנה תמימה עיי"ש. וא"כ לדידהו עכ"פ איכא מ"ע שישמח עמה ולא יפרוש מאתה, ולהיראים השמחה היא בכל דבר המשמחה, והא ודאי דבכלל זה שישן עמה בחדר ואפי' בימי טומאתה, ומקיים צוה המ"ז דושמת.

וידוע פלוגתת הראשונים צמעהו"ג אי נשים יכולים להכניס עצמן להחיוצ ולבדק עליהם, ובישוע"ק אר"ח סי' י"ז סק"א העיד מהחכם נצי שמיחה בנשים שלא יצרכו על מ"ע שהו"ג עיי"ש, וידוע מאח"ז בעל הדברי חיים זי"ע שאמר שאשה שלא משב בסוכה הגני מבטיח לה בניס הגונים, וכבר כתבתי בזה כמ"פ צטעם שאין לנשים לקיים מעשהו"ג [עיין לעיל סימן ה', ובישראל סבא גליון ט' עמ' ד', גליון ס"ג עמ' תשכ"א, וגליון ע"ז עמ' פ"ט, ובשפע חיים לירח האיחנים ח"א עמ' קנ"ח]. וא"כ גם כשיהיה לו סוכה מיוחדת אין לה להאשה להכנס שמה, ומלבד מה שלא יקיים שמחת הרגל למ"ש הד"מ והטו"ו הנ"ל, יצט"ג ג"כ המזוה דושמח בשנה ראשונה, ולא הוי כעין תדורו וליכא מזוה סוכה כלל וכנ"ל.

בשורף הגליון:

ובזה שלא מוכר בשו"ע הך מזוה להלכה שימחה עם אשמו שנה ראשונה, ועיין בלקוטי פרדס לרש"י דבין החמת כשהוא בשנה ראשונה [עמ' פ"א מדפ"ה] כנדפס צמונקאטש חרנ"ו] במחילתו, שהביא דדין תורה שיהיה עם אשמו כדי לשמחה. וצטעם שלא מוכר בשו"ע י"ל, לפמ"ש באהע"ז סי' ק"ב סעיף י"ג גבי שהשמחה צמעונו עד י"ב חודש משום דערבה כל שמחה, ועיין בחמ"ס [במשו"ב] אנהע"ז ח"א סי' קכ"ב, ולהכי גם הך ושמת ליכא. אך לפי"ז ברגל שצין כך איכא מזוה בשמחת הרגל וליכא וערבה כל שמחה, הא איכא חיובא מן התורה דושמח ודו"ק.

סימן ערה

בענין בל תוסיף בעי בוונה

כ"ה, קריח צאנו, כ"ג שבט תש"ל

א) מכתבו קבלתי, ולא אוכל הנמע מלכתוב שמיכף שהתחלתי לקרוא מכתבו בדברי הרא"ש בסוכה ל"ו ע"ב סי' כ"ד, עלה בדעמי שיל"פ דלנוי שאני דלא הוי הוספה כלל כיון שעושה לנוי להמזוה. וזה מלבד מה שפירשתי לי מכבר שהוא עפ"י מ"ש התוס' שם בדף ל"א ע"ב דר"ה הואיל, דלר"מ לא הוי כדרך גדילתן ולזה הוכיח מר"י, ועיין גם בהרא"ם על הסמ"ג בריש חי' ה' מגילה מ"ש בכעין זה ודו"ק. ונהניתי שאחרי שקראתי מכתבו ראיתי שכת"ה ג"כ פי' כן לפי התוס' הנ"ל, ומהגריל"ד במורת האהל דלנוי לא הוי מוסיף, וכונתי לזה, והדברים נכונים.

ג) ועוד זאת נראה, דהנה צטו"ו סי' תרל"ט סק"ד, שאל יעשה שום חשמיש צווי בסוכה, שאין בכלל זו תשה"מ כיון שהוא שמחה של מזוה עיי"ש. ובש"ך עה"ת פרש"י אמור סוד"ה וצוהר אמרו צקבת וכו', ע"כ צריך לשבת זה באימה ויראה בצושה וענוה ולא ימשך אחר אכילה ושחיה שלא יבא לידי דברי נבלה, ולא יכניס לתוכה ע"ג שהסוכה היא ללא דמהימנותא וע"ג לית ליה מהימנותא ואז בורחת הקדושה וכו' כ"ש אם בא כוחי וכו' עיי"ש. ובעיקרי הד"ט אר"ח סי' ל"ב אות י"ב מס' בית דוד סי' תמ"ד, דאסור לשמש מטמו בסוכה וכדברי הרש"ך עה"ת, והביא שם מהשלה"ק בשם המטה משה שמחיר ומסיק למעשה דאסור עיי"ש. ולפי"ז בשנה ראשונה גם סוכה מיוחדת לא יועיל, לכיון דמחויב לשמחה בתשה"מ כנ"ל וזה א"א בסוכה להש"ך עה"ת ובית דוד, וההכרח לו לישן צבית.

וייש לבאר בזה דברי אח"ז זי"ע הנ"ל שיהיו לה בניס מהוגנים, והיינו שלא מחשוז שקדושת הסוכה יסייע לה להמשיך בניס קדושים, דאדרבא קדושת סוכה נשגבה מאד דיש להמנע מזה, ואז חוכה לבנים הגונים. וי"ל עוד דאלו ואלו דא"ת, דבדורות הקדמונים שזווגם היה בקדושה וטהרה, י"ל דאדרבא קדושת סוכה מסייעת להקדושה, אבל אחר ירידת וחולשת הדורות, יש להמנע מזה מחמת קדושת הסוכה וכמ"ש הש"ך עה"ת ודו"ק.

וידרדך זה י"ל עוד, למ"ש הרמ"א באר"ח סי' פ"ח שיש שכתבו שאין לאשה נדה צימי ראייתה להיכנס לביהכ"ג, והארכתי בזה במשונה [להלן בחיור"ד] נרש"י בפרדס הגדול ה"ל נדה סי' רע"א ובמחזור ויערי ה"ל נדה חל"ת, ומספר המקצועות המובא בשערי דורא השלם ה"ל נדה סי' י"ח. וי"ל דגם קדושת סוכה הכי הוא לפימ"ש בש"ך עה"ת הנ"ל, ואם אין להכניס גוי להסוכה כ"ש אשה נדה, ובכלים פ"א מ"ח חזינן שבהר הביט עכו"ם נכנס לשם ולא נדות וזכות והחיל מקודש ממנו שאין העכו"ם נכנסים לשם עיי"ש ודו"ק.

אך אין ציהמ"ד בלא חידוש ועיינתי קצת בגוף הענין דבל תוסיף שכפלה התוה"ק בפרשת ואמתן [דברים ד' ב'] לא מספו על הדבר וגו', ובפרשת ראה [שם י"ג א'] את כל הדבר וגו' לא מספו עליו וגו'. והרמב"ם בספר המצות ל"ח ש"ג ובה"ל ממרים פ"ב ה"ט וכן שאר מוני המצות נקטו הך דפרשת ראה, ובש"ס ר"ה כ"ח ע"ב נקטו הך דפרשת ואמתן לא תוסיפו עיי"ש. וגם ז"צ ברש"י בחומש שבפרשת ואמתן שם מהספרי כגון ה' פרשיות וכו', ובפרשת ראה שם הוסיף רש"י ד' ברכות צברכת כהנים

כיון, יצא ידי חובתו, אבל לא קיים את המצוה כתיקונה⁶.

7 ← דיבורי חול בסוכה

ג. קדושת הסוכה גדולה, ולכן ראוי למעט בה בדברי חול, ולהרבות בה דברי תורה וקדושה⁷, ומכל מקום אם רוצה או שנצרך לדבר עם חברו דברי תולין, ידבר בסוכה⁸. ויהא זהיר מלדבר בה לשון הרע, רכילות, שחוק, קלות ראש ושאר דיבורים אסורים⁹.

כבוד (כן נהגו כמה ת"ח, וכ"כ באור לציון פרק כא סעיף א, ומועדים וזמנים ח"ו סימן סד). ויש להקפיד על אמירה זו בכל שבעת הימים ולא רק כליל ראשון, וכן בכל כניסה לישב בה, ולא רק בכניסה לאכילה ושינה, שהרי בכל ישיבה אדם מקיים מצוה אף שאין מברכים על כך.
6. משנה ברורה (סימן תרכה סק"א) ואחרונים, וכן לגבי ציצית ותפילין (מ"ב סימן כה סקט"ו וסימן ח סק"ט).

הזמנת אושפיזין ועניים. כתבו בעלי הקבלה שבכל לילה יעמוד בפתח סוכתו, ויזמין את האושפיזין כפי הנוסח שבסידורים, כמובא בזה"ק (פרשת אמור דף קג ע"ב) כי הא דרב המנונא סבא כד הוה עייל לסוכה הוה חדי, וקאים על פיתחא דסוכה מלגאו, ואמר נזמן לאושפיזין וכו' תיבו אושפיזין עלאין תיבו וכו' עכ"ל. וכן יזמין עניים לסעוד על שלהנו או ישלח להם דבר, וכמו שאמרו בזה"ק (פרשת אמור דף קד ע"א) ובעי למיחדי למסכני וכו' וההוא דיתיב וכו' ולא יהיב לון חולקהון כלהו קיימי מיניה וכו' עכ"ל (ע"פ השל"ה נר מצוה סוכה סימן ח, בן איש חי שנה א' פרשת האזינו סעיף ט, כף החיים סימן תרלט ס"ח י, אלף המגן סימן תרכה סקנ"ח). ויש נוהגים להכין כסא ועליו מפה יפה לאושפיזין, כדרך שמכינים מושב כבוד לאליהו בברית (אלף המגן שם בשם עבודת הקודש לחיד"א).

7. משנה ברורה (סימן תרלט סק"ב) ואחרונים, והמקור לכך מהשל"ה (סוכה נר מצוה סימן יב, בשם הראשית חכמה שער הקדושה פרק י"ד) שהוכיח שיש בה קדושה ממה שעצי סוכה אסורים כל שבעה לפי שהוקשו לחגיגה (כדלעיל פרק טו הערה 1).

8. דרכי משה (שם סק"א) בשם מהרי"ל (מנהגים הלכות סוכה סימן יט) אחרונים ומשנה ברורה (שם), לפי שהסוכה צריכה להיות כביתו של כל השנה, וכשם שכל השנה מדבר בביתו כך בסוכה צריך לדבר בסוכה, ובשער הציון (סק"ד) כתב שאף בעת דיבורו בסוכה מקיים מצות ישיבת סוכה, ואף אם רוצה לשחק עם חברו בקוביא או בקלפים ישחק בסוכה (דרכי משה שם).

9. משנה ברורה (שם) ובן איש חי (שנה א' פרשת האזינו סעיף ט), לפי שהסוכה היא צילא דמהימנותא זכר לענני כבוד וצריך לזוהר בה ביותר בדברים אלו. וכתב המ"ב (סימן תעו סק"ה) בשם השל"ה (פסחים נר מצוה אות כט) ראיתי מבני עליה שהיו מנשקים את המצות והמרור, וכן הסוכה בכניסתו וביציאתו, וכן ארבעה מינים שבלולב, והכל לחיבוב מצוה, ואשרי מי שעובד ה' בשמחה עכ"ל. ואף יש מקפידים שלא יכנס המשרת הגוי לסוכה, והוא ע"פ המובא ביוצר ליום ב' של סוכות.

כבוד הסוכה: י להניחם בסוכה. לעשותו בדירתו דירתו של האדון משום מיאוס ונ הפצים שאין דרך להניח ד. אין להניח בכ ולכן העושה ו שאין דרך אד כביסה או כיו ה. אף כלים שא מסוים, יכול ל

10. גמ' (כט). אמר רב ממטללתא, ובתוס' (ד"ה של לישא, שיפודים, בי במקום שאוכלים אלא תדורו, ודברים אלו אין שם), והובא דין זה במ" 11. שכיין שעושה שם שאסר להשאיר את הכי ע"י שיפרוס סדין תחת נמצאים תחת המקום הו פח אשפה אין להניחו הגר"ח תשובה תקיג), ולכן החג. וכן תליית בגדים פרק יא סק"ג). [ומרפסת י דינו להלך סעיף י"ב]. 12. כן הוכיחו הביאור (כו:). אמר להעלות את ד דמסתבר הוא, שהרי הו ואף בחדרי מגורים רגיל ושאר כלי נקיון כדי לנק להקפיד להוציאם לאחר של מי רגלים כשהוצרך

ספר גי' 113

גוג' 113 3 סוף סוף

זרי תול, ולהרבות
ו שנצרך לדבר עם
בר בה לשון הרע,
ז⁹.

ו סימן סד). ויש להקפיד
סה לישב בה, ולא רק
מברכים על כך.

מ"ב סימן כה סק"ו וסימן

תח סוכתו, ויזמין את
(ב) כי הא דרב המנוגא
ואמר נזמן לאושפיון
שלחנו או ישלח להם
וכו' וההוא דיתבי וכו'
: סוכה סימן ה, בן איש חי
'כה סק"ח). ויש נוהגים
וליהו בברית (אלף המגן

בה גר מצוה סימן יב, בשם
זכה אסורים כל שבעה

חרונים ומשנה ברורה
שנה מדבר בביתו כן
ו בסוכה מקיים מצות
בסוכה (דרכי משה שם).

שהסוכה היא צילא
המ"ב (סימן תעז סק"ה)
ז המצות והמרור, וכן
זה, ואשרי מי שעובד
וא ע"פ המובא ביוצר

7

כבוד הסוכה: ישנם שימושים שאין לעשותם בסוכה, וכן ישנם חפצים שאין להניחם בסוכה, וישנם בזה שני כללים: א. כל דבר שאין דרך להניחו או לעשותו בדירתו, אין להניחו ולעשותו בסוכה, שהסוכה צריכה להיות מעין דירתו של האדם בשאר ימות השנה. ב. כל דבר שבהנחתו או בעשייתו יש משום מיאוס וביזוי מצוה, אין להניחו ולעשותו בסוכה, ובזה אסור אף אם דרך האדם לעשות כן בדירתו. L

7 הפצים שאין דרך להניחם בחדרי מגורים

- ד. אין להניח בסוכה חפצים שאין דרך אדם להניחם בחדר מגוריו¹⁰. ולכן העושה סוכה במרפסת או במטבח, ומונחים שם מכבר חפצים שאין דרך אדם להניחם בחדרי מגוריו (סולם, כלי עבודה, מכונת כביסה או כייריים), עליו להוציאם מהסוכה לפני החג¹¹.
- ה. אף כלים שאין הדרך להניחם בחדר מגוריו, אם נצרך להם לזמן מסוים, יכול להכניסם בזמן שמשתמש בהם ולהוציאם לאחר מכן¹².

10. גמ' (כט). אמר רבא וכו' חצבא (כד של חרט ששואבים בו מים) ושחיל (דלי של עץ) בר ממטללתא, ובתוס' (ד"ה מנא, וכשם בה"ג) ובמרדכי (סימן תשמה) כתבו שה"ה לקדירות, קערות של לישא, שיפורים, בי טוי ובי טפי, שאין להכניסם לסוכה, שכל אלו אין רגילותם להיות במקום שאוכלים אלא בחדר שמבשלים בו, לפי ששיבת סוכה צריכה להיות 'תשבו' כעין תדורו, ודברים אלו אין דרכם להיות בחדר שאוכלים בו אלא בחדר שמבשלים בו (תוס' ומרדכי שם), והובא דין זה במ"ב (סימן תרלט סק"ד) ובאחרונים.

11. שכיון שעושה שם סוכה אינו רשאי להשאירם, וכן הובא בארחות רבינו (סוכה אות לו) שאסר להשאיר את הכיריים במטבח שעשאו סוכה, אא"כ יפסול את המקום שמעל הכיריים ע"י שיפורס סדין תחת הסכך שמעל הכיריים. [ואם חלק מהמרפסת מקורה ואותם דברים נמצאים תחת המקום המקורה יתבאר דינו להלן סעיף י"ב].

7

פח אשפה אין להניחו בסוכה, שהרי אין רגילות להניחו בחדרי מגוריו (הגר"ח קניבסקי, מועדי הגר"ח תשובה תק"ג), ולכן אם בנה סוכה במקום שהיה מונח מכבר פח אשפה צריך לסלקו לפני החג. וכן תליית בגדים לייבוש אסורה בסוכה, שאין דרך לעשות כן בחדרי מגוריו (חוט שני פרק י"א סק"ג). [ומרפסת שחלקה מקורה ומניח פח או תולה בגדים תחת החלק המקורה יתבאר דינו להלן סעיף י"ב]. L

12. כן הוכיחו הביאור הלכה (שם ד"ה אבל) והערוך לגר (כט. ד"ה חצבא) ממה שרבן גמליאל (כו:): אמר להעלות את הדלי של מים לסוכה, וע"כ שבזמן שצריך להם מותר להעלותם, ודינא דמסתבר הוא, שהרי האיסור להניח את אותם דברים בסוכה הוא משום תשבו כעין תדורו, ואף בחדרי מגורים רגיל להכניסם בזמן שצריך להם. ולפ"ז מוכן מה שמכניסים לסוכה מטאטא ושאר כלי נקיון כדי לנקותה, שכל שנצרך להם לשעתו אין איסור להכניסם לסוכה, אלא שצריך להקפיד להוציאם לאחר שסיים את השימוש. שו"מ בלקט יושר (הלכות סוכה אות י"א) שאף בעביט של מי רגלים כשהוצרך בעל תרומת הדשן אליו כלילה היו מביאים אותו לסוכה, ולאחר מכן

כלי אכילה ושתייה

- ו. אין להכניס סירים לסוכה, אלא יערה את המאכל לקערה, ויביא את הקערה לסוכה.¹³
- ז. לאחר שסיימו מלאכול, יש לפנות את כלי האכילה (קערות, צלחות וסכו"ם) מהסוכה¹⁴, אבל כלי שתייה (כוסות וקנקנים) יכול להשאירם בסוכה.¹⁵

L

מוציאים אותו חוץ לסוכה, ורואים שאף בעביט לא הקפיד על גרע השימוש. [אמנם יקשה שהרי בעביט יש גם משום מיאוס וכיזוי, ולא גרע מכלי אכילה שצריך לסלקם אחר אכילה, ובוזה לא מסתבר להקל לרגע אחד, ואולי לא ס"ל מהטעם של מיאוס וכיזוי אלא כבה"ג (כהערה 14), ולפי"ז לדין אין להקל בעביט אף לא לרגע].

13. שאין דרך להביא קדרות למקום אכילתו, והמקור לדין זה יובא בהערה הבאה.

14. משום מיאוס וכיזוי מצוה, ואף אם דרכו להשאירם בביתו אחר אכילה, עליו לפנותם מהסוכה. והמקור לדינים אלו הוא מהגמ' (כט.) מאני מיכלא בר ממטללתא, וישנם בזה שני פירושים: א. רש"י (ד"ה מאני מיכלא) ותוס' (ד"ה מנא בפירוש ראשון ובד"ה ואמרי) פירשו קערות לאחר אכילה שהם מאוסים, והטעם לכך נראה בביאור הגר"א (סק"ז) וב"ח (אות ב) משום כיזוי מצוה, שלא יהיו מצות בזויות עליו, ולכן אף שדרכו להשאירם בביתו אחר אכילה אין להשאירם בסוכה. ב. בבה"ג (הובא בתוס' ספ) פירש שהם קדרות, ואף קודם אכילה שאינם מאוסים אין להכניסם, משם 'תשבו' כעין תדרור, שאין דרכם להיות בבית דירה, וכדין חצבא ושחיל (דלעיל הערה 10) שאין להניחם בסוכה.

ולדינא הרמ"א (סימן תרלט סעיף א) הכיח את שיטת רש"י שאין להשאיר שם קדרות וקערות אחר אכילה משום מיאוס, וכן דעת השו"ע [שאל"כ מדוע כתב קערות], והאחרונים הוסיפו שהמנהג להחמיר גם כדעת בה"ג, ואין מכניסים קדרות לסוכה אף קודם אכילה. ונמצא שלמעשה מחמירים בשתי השיטות, ואין מכניסים קדרות אף קודם אכילה, ואין מניחים קערות ושאר כלי אכילה אחר אכילה.

15. גמ' ושו"ע שם מאני מישתא במטללתא, ובמ"ב (סק"ג) ביאר שזהו משום שכלי שתייה אינם נמאסים, ועוד שאין קבע לשתייה ומצוי ששותה כמה פעמים ביום. ולפי בה"ג שכלי אכילה היינו קדרות, ומה שאין להכניסם לסוכה זהו משום שאין דרך להכניסם למקום שאוכל בו, צ"ל שהסיבה שמתיר להכניס כלי שתייה לסוכה היא משום שדרך להכניסם למקום שאוכל בו (ריטב"א כט. ד"ה אמר).

גידונים בכלי אכילה ושתייה

א. כל זמן שיש עדיין צד שימשיך לאכול אין צריך להוציא את כלי האכילה, שאף בכוסות לפירוש השני במ"ב זהו הטעם שאין צריך להוציאם, ומשמע מדבריהם שלמדו שאף כוסות נחשבים למאוסים, אלא שיכול להשאירם משום שאפשר שיצטרך להם, ובכלי אכילה שיש קבע לאכילה לא אומרים שאולי יצטרך להם, ולפי זה אף כלי אכילה אם לא סיים בבירור את אכילתו ויש צד שיצטרך להם, אין צריך להוציאם. ובחוט שני (פי"א סק"ב) הוסיף עוד שדבר זה נקבע לפי כל בני סעודה, וכל זמן שכולם לא סיימו את אכילתם, אין צריך לפנות את

תשמיש בזוי

ח. אין לעשות עליו¹⁶, ולכן

הכלים, ואולי משום מצוה.

ב. קדרות שרגילים ל המרק לשלחן כדי שי של מים דלעיל (סעיף ד אבל לא יותר חמור מ

ג. לאחר סעודה שלי עד לאחר צאת השבת לאחר האכילה ולא לך הסוכה (מהגר"ש אלישיו את שאריות הקידוש מבית ד. תרמוס אינו בכלל פי"א סק"ב).

ה. כוסות ששתו בהם שני הטעמים, שגם הם כוס שוב אם לא מדיה ומכאן תוכחה מגולה י וכוסות ששתו בהם ק חולין ואוכלים ושותי י יותר על כבודו על אחו על כך זהו משום שבדו בזה, והאחרונים כתבו שסיים לאכול ולשתור החריכו את כל בתי ו גרמניה באנטוורפן, וכי הוחרבו באותם עיירו בטילה בבתי כנסיות א

16. רמ"א וב"י (סימן

17. משום מיאוס ובין להשתין בסוכה אף לא מיאוס וכיזוי מצוה אף

תשמיש ביוז

ח. אין לעשות תשמיש בזוי בסוכה, כדי שלא יהיו מצוות בזויות עלינו¹⁶, ולכן אין להחליף טיטול לתינוק בסוכה¹⁷. אבל מותר לשמש

ביא את

צלחות

(יכול

הכלים, ואולי משום שעד שכולם לא סיימו אין הכלים נחשבים למאוסים ואינם בכלל ביוז מצוה.

גם יקשה ר אכילה, ג (כהערה

ב. קדרות שרגילים להכניסם למקום שאוכלים בו, כגון הרגילים להביא בליל שבת את סיר המרק לשלחן כדי שישאר חם, נראה שמותר להכניסו לסוכה, שאין דינם חמור יותר מדלי של מים דלעיל (סעיף ה) שמותר להכניסו לצורך, אלא שלבה"ג דין הקדרות שוה לחצבא ושחיל אבל לא יותר חמור מכך.

לפנותם בזה שני זו קערות זום ביוזי ילה אין ז שאינם זן חצבא

ג. לאחר סעודה שלישית. אף שבכל שבת מניחים את הכלים שאכלו בהם בסעודה שלישית עד לאחר צאת השבת, שאין לסלקם קודם לכן משום הכנה משבת לחול, בסוכות יש לסלקם לאחר האכילה ולא להמתין עד צאת השבת, שאינו מסלקן משום הכנה לחול אלא משום כבוד הסוכה (מהגר"ש אלישיב, וכ"כ בשמירת שבת כהלכתה פרק יב סק"ג, ודימה זאת שם למה שמותר להוציא את שאריות הקידוש מבית הכנסת אף אם לא יכנס שם אדם עד לערב, שעושה כן משום כבוד מקדש מעט).

ד. תרמוס אינו בכלל קדרות ומותר להניחו בסוכה, שהדרך להניחו במקום אכילה (חוט שני פי"א סק"ב).

וקערות הוסיפו ונמצא קערות

ה. כוסות ששתו בהם קפה שחור, נראה שאף שהם כלי שתיה, צריך לסלקן אחר שתיה לפי שני הטעמים, שגם הם מאוסים אחר שסיימו לשתות בהם, וגם אין דרך לחזור ולשתות באותו כוס שוב אם לא מדיחו וא"כ דינם ככלי אכילה.

י שתיה ג שכלי שאוכל שאוכל

ומכאן תוכחה מגולה לאותם אנשים המשאירים בבית כנסת ובית המדרש צלחות שאכלו בהם, וכוסות ששתו בהם קפה, והרי ק"ו הוא ומה סוכה שחיוב כבודה קל, שמותר לדבר בה דברי חולין ואוכלים ושותים בה, עכ"ז אין להשאיר בה דברי מיאוס אלו, מקדש מעט שהזהרנו יותר על כבודו על אחת כו"כ שאין להשאיר בהם דברי מיאוס אלו. ומה שלא הזהירו הפוסקים על כך זהו משום שבדורות הקודמים לא אכלו ושתו בבית כנסיות ובתי מדרשות, ובזמננו הקלו בזה, והאחרונים כתבו בזה כמה היתרים, וכל זה בתנאי שלא יזלזלו בכבוד מקדש מעט ולאחר שסיים לאכול ולשתות יפנה את השאריות. וידוע שבשנות הזעם אף שאותם רשעים יש"ן החריבו את כל בתי הכנסיות בעיירות שכבשו, לא שלטה ידם להרע בבית הכנסת ליוצאי גרמניה באנטוורפן, וכן בבית הכנסת הפורטוגזי בהולנד, ובתי כנסיות אלו היו היחידים שלא הוחרבו באותם עיירות, והיה אות משמים שזכותם עמד להם שהקפידו שלא לשיח שיחה בטילה בבתי כנסיות אלו, ישמע חכם ויוסיף לקח מהו מורא מקדש מעט.

בכוסות כוסות ה שיש רור את שדבר יות את

16. רמ"א וב"י (סימן תרלט סעיף א) בשם האורחות חיים (סימן לד).

17. משום מיאוס וכיוזי מצוה, ודמיא למה שכתב המ"ב (סק"ט בשם ח"א כלל קמז ס"ב) שאין להשתין בסוכה אף לא בכלי אף שעושה כן בביתו, וכמו שהתבאר לעיל שכל שאיסורו משום מיאוס וכיוזי מצוה אף שעושה כן בביתו אין לעשותו בסוכה.

מיטתו בסוכה¹⁸, וכן מותר להחליף בגדיו לכסות לילה בסוכה¹⁹.

הדחת כלים ונטילת ידיים

ט. סוכות שמותקן בהם ברז וכיור, אין להדיח בו קערות וצלחות, אבל מותר להדיח בו כוסות²⁰, וכן מותר ליטול בו את ידיו²¹.

76

18. ביאור הלכה (שם ד"ה ואל) שאינו נחשב תשמיש בזוי, ובט"ז (סק"ד) הוכיח כן מסוגיא דחתן, וכן מוכח מהס"ד של הגמ' (ערכין ג: ע"ש תוס' ד"ה ובני) שכהנים פטורים מסוכה כיון שאין יכולים להיזקק בסוכה, ואילולי כן היה ישנים בסוכה ונזקקים בסוכה, והיינו משום שאינו נחשב לתשמיש בזוי. [ובסעיף כ"ו יתבאר שיכול לישון בביתו בליל עונה, וע"ש הערה 67].
אם יש בסוכה קישוטים שנכתבו בהם פסוקים, אם נכתבו למליצה ולצחות הלשון אין צריך לכסותם בשעת תשמיש, שכשם שאין צריך לגנום (עי' לעיל פרק יד הערה 2) כך אין צריך לכסותם, אבל פלקט שכתוב עליו תפילה להזמנת האושפיזין והוא קורא מתוכה, אינה נחשבת שעשויה לצחות ומליצה אלא לתפילה, וכמו שצריך לגנום כשמתבלים, כך צריך לכסותם בזמן תשמיש בשני כיוונים כדין שאר כתבי הקודש (כמבואר בשו"ע סימן רמ סעיף ו וע"ש מ"ב סק"א).

19. שהחלפת בגדים אינה נחשבת לתשמיש בזוי, וכ"כ בחוט שני (פי"א סק"ג), וה"ה שיכול להשאיר את הבגדים והנעליים בסוכה, שדברים אלו דרך לעשותם בביתו, וגם אינם תשמיש בזוי. ומה שכתב בערוך השלחן (סעיף ד) שאינו לכבוד לתת מנעלים בסוכה, מיירי במנעלים שהיו מלוכלכים מטיט ובוץ ולא היו מגיחים אותם בבית, ויש ללמוד מכך שאין לתת בזמננו מגפיים או ערדליים בסוכה שאין דרך להגיחם בחדרי המגורים.

20. משנה ברורה (סק"ט) בשם הב"י, והחילוק בין כוסות לקערות נראה, שכוסות אינם מלוכלכים הרבה ודי להם בהדחה מועטת ואינו נחשב לתשמיש בזוי, אבל קערות של מאכל שמלוכלכים יותר ופעמים רבות צריך לשפשפם, נחשב לתשמיש בזוי ואסור.

21. כן נהג החזו"א (מהגר"ח קניבסקי, סוכה כהלכתה הוספות ותיקונים לעמוד 80), וכ"כ בחוט שני (פי"א סק"ב), ומה שכתב בערוך השלחן (סעיף ד) שטוב שינטלם חוץ לסוכה אינו מובן, שלעיל הובא שהדחת כוסות מותרת בסוכה כיון שאינם מלוכלכים הרבה, והדחת ידיו לא גרעה מהדחת כוסות, שגם ידיו אינם מלוכלכים הרבה, ואף עדיפים מכוסות, ואף שבזמננו רגילים ליטול ידיים שלא בחדר האכילה, מ"מ אם יש כבר ברז שמוחקן באותו חדר שאוכלים בו, אין נמנעים מליטול בו.

הכנסת מיכל גדול של מים לצורך נטילת ידיים, הדבר תלוי בגודל המיכל וצורתו, וישנם אופנים שאין דרך להכניסו למקום דירתו ואז אין להכניסו לסוכה, וישנם אופנים שהדרך להכניסו למקום דירתו ואז ראוי להכניסו לסוכה (חוט שני פי"א סק"ג).

הכנסת דלי עם בקבוקי מים לנטילת ידיים, לפי המבואר לעיל (סעיף ה ובהערה 12), אם מכניס את הדלי לרגע השימוש ומוציאו לאחר מכן מותר, שאף בביתו אדם מכניסו לרגע שנצרך לו, אבל להניחו שם אסור, שאין הרגילות להניח דלי בחדר מגורים.

נטילת ידיים של שחרית. מותר להכין קערה ונטלה עם מים וליטול ידיו כשקם ממיטתו בסוכה, אבל צריך לסלק את המים מיד, שהרי אין דרך להשהות אותם בביתו (ערוך השלחן סעיף ד), אבל אין להקפיד על רגע הנטילה שהתבאר לעיל (סעיף ה) שלצורך רגע השימוש מותר.

יהוש ומפות

י. יכניס לסו

זה: השלה

המפות הנ

הדלקת גרות

יא. סוכה קטנ

גדולה מזו

די בכך ש

תהיה גדו

יידלקו²³.

22. גמ' (כח: וש

מחשבו' כעין תדו

לסוכה את הכלים

שם). ואין זה משום

קבע, וזו מהות מצ

עושה סוכתו קבע

לענין ברכה].

בזמננו רבים מקיי

האדם לאכול וליש

דין זה כראוי, וא

השנה בביתו ולקיי

הנאות, ויכניס את

השנה.

מפה לשלחן שבנ

ביתו עראי (חיי אד

נאה, וכמו שכתבו

שאינן חייבות בסו

אף אלז שאינם בו

בסידור הסוכה, כד

ירבו בישיבה בסונ

23. שו"ע (סימן ה

גדולה, ופירשו הו

שחכמים אסרו לז

בסוכה קטנה שיע

ריהוט ומפות

יכניס לסוכה את כליו הנאים שדרכו להשתמש בהם בביתו, ובכלל זה: השלחן, הכיסאות, המיטות וכלי אכילה הנאים, וכן יפרוס את המפות הנאות שדרכו להשתמש בהן בביתו.²²

הדלקת נרות

יא. סוכה קטנה אין להדליק בה נרות שמא תשרף הסוכה, אבל סוכה גדולה מותר להדליק בה נרות, שאין חשש שתשרף. ולשם כך אין די בכך שהסוכה גדולה יותר משבעה טפחים, אלא צריך שהסוכה תהיה גדולה הרבה באופן שאין חשש כלל שהסכך או הדפנות יידלקו.²³

22. גמ' (כה:): ושו"ע (סימן תרלט סעיף א) כלים הנאים ומצעות הנאות מעלן לסוכה, ונלמד מיתשבו' כעין תדורו, וכל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי, ולכן צריך להכניס לסוכה את הכלים הנאים שדרך להשתמש בהם בביתו כדי שהסוכה תקרא ביתו הקבוע (גמ' שם). ואין זה משום הידור מצוה, אלא שזו הצורה להראות שהסוכה היא ביתו בחג, וביתו אינו קבע, וזו מהות מצות הישיבה בסוכה [ולעיל (פרק יג הערה 1) אף הובא מהגאונים שאם אינו עושה סוכתו קבע וביתו עראי אף שאכל בסוכה חיסר בעיקר מהות הסוכה, ואף פקפקו שם לענין ברכה].

בזמננו רבים מקילים בזה ומכניסים לסוכה שלחן, ספסלים ומיטות מתקפלות, אף שאין דרך האדם לאכול ולישן בהם בביתו, וצ"ל שמקילים בזה משום הצפיפות המקשה על רבים לקיים דין זה כראוי, ואשרי מי שחננו ה' במקום מרווח, ויכול להכניס את הריהוט שמשתמש כל השנה בביתו ולקיים את הדין כהלכתו. ואף מי שאין זה ביכולתו, יפרוס בסוכה את המפות הנאות, ויכניס את הצלחות והסכ"ס הנאים, שצריך שהסוכה תהיה כעין דירתו של שאר ימות השנה.

מפה לשלחן שבבית. יש שכתבו שאין לכסות את השלחן שבבית בחג הסוכות כדי שייראה ביתו עראי (חיי אדם כלל קמז ס"ב ואליה רבה סק"א), והמנהג שלא כדבריהם אלא מכסים במפה נאה, וכמו שכתבו הפרי מגדים (מ"ז סק"א) ומטה אפרים (סימן תרכה סעיף לא), ואולי משום הנשים שאינן חייבות בסוכה, וגם משום שבכל השנה רגילים לכסות בשבת ויו"ט את כל השלחנות אף אלו שאינם בחדרי אכילה ושינה. [ומ"מ עצה טובה להמעיט בחג בסידור הבית ולהתמיד בסידור הסוכה, כדי שירגיש שביתו הוא עראי והסוכה היא קבע, וגם על ידי כך הוא ובניו יתו ירבו בישיבה בסוכה].

23. שו"ע (סימן תרלט סעיף א) מגמ' (כט.) שיש חילוק בהדלקת נרות בין סוכה קטנה לסוכה גדולה, ופירשו התוס' (שם ד"ה ואמרי) הרא"ש (פרק ב סימן יט) והר"ן (יג. ד"ה שרגא) שהסיבה שחכמים אסרו להדליק נרות בסוכה הוא מחשש שמא תשרף הסוכה, ולכן לא אסרו אלא בסוכה קטנה שיש חשש שתשרף. ולכן כתבו האחרונים שאף אם הסוכה אינה מצומצמת

ה 19
אבל
מסוגיא
בה כיון
ז שאינו
יה 67.
ין צריך
כסותם,
ועשויה
זשמיש
שיכול
זשמיש
זנעלים
בזמננו
ז אינם
מאכל
ט שני
שלעיל
זהדחת
ל ידיים
זמנעים
וישנם
זהדרך
מכניס
ך לו,
סוכה,
אבל

בַּמִּים וּכְבֹּא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא אֶל־הַיָּם
 הַמַּחֲנֶה: ל"ג וַיֵּד תִּהְיֶה לְךָ מַחֲנֶה לְמַחֲנֶה
 וַיֵּצֵאתָ שָׁמָּה חוּץ: י"ד וַיֵּתֶד תִּהְיֶה לְךָ
 עַל־אֹזְנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתֶּךָ חוּץ וְחִפְרֶתָהּ
 בָּהּ וְשִׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת־צִאתָהּ: טו כִּי
 יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ | בְּקָרְבֶּךָ מִחֲנֶךָ
 לְהַצִּילְךָ וּלְתַת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה
 מִחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא־יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת
 דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ: ס טו לֹא־תִסְגֵּיר
 עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו אֲשֶׁר־יִנְצֵל אֵלֶיךָ מֵעַם

יִסְחֹוּ בְּמֵאָ וּכְמַעַל שֶׁמֶשׁ יָבֹא
 לְגוֹ מִשְׁרִיתָא: יג וְאַתְרַּ מִּתְקַן יְהִי
 לְךָ מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא וְתַפּוּק תִּמְנָן
 לְבָרָא: יד וְסִבְתָּא תִּהְיֶה לְךָ עַל
 וַיֵּתֶד וְיִהְיֶה בְּמִיתְבָּךָ לְבָרָא וְתַחֲפֵר
 בָּהּ וְתִתּוּב וְתִכְסִי יָת מִפְקִתָּךְ:
 טו אַרְי יי אֱלֹהֶיךָ שְׁכִינְתָּהּ מְהֻלְכָא
 בְּגוֹ מִשְׁרִיתָךָ לְשׁוּבוֹתָךָ וְלְמַמְסֵר
 בְּעֵלְי דְבָבְךָ קְדָמָה וְתִהְיֶה
 מִשְׁרִיתָךָ קְדִישָׁא וְלֹא יִתְחַזֵּי בְּךָ
 עֲבֵרַת פְּתָנָם וְיִתּוּב מִימְרָה
 מִלְּאֻטְבָּא לְךָ: טו לֹא תִמְסֵר
 עֶבֶד עַמְמִין לְיַד רַבּוּנָה דְיִשְׁתּוּב

לְיָתֶד מִלְּוֹת ו
 בִּינְךָ בְּאַתְרָא
 מִן קְדוּיָה בְּרַי
 יי לֹא תִהְיֶה או
 לְבָבְךָ עֶבֶד וְלֹ
 יִשְׁרָאֵל אֶתְתָּא
 אַנְר וְנִיתָא וְ
 מִקְדָּשָׁא דִי
 אַרְי מְרַחֵק
 תְּרַוּיָהוּן: כ
 רַבִּית כְּסָף

לקט בדור

רש"י

(ספרי): (יג) ויד תהיה לך. כתרומתו (ואתרי"ב) כמו
 (במד' ב' י"י) אים על ידו (ספרי): מחוץ למחנה. חוץ
 לעקב"י: (יד) על אונך. (לד"י) משאר כלי תשמישך:
 אונך. כמו כלי זיון"י (אונק - ספרי): (טו) ולא יראה
 בך. הקצ"ה"י ערות דבר (ספרי): (טו) לא תסגיר
 עבד. כתרומתו"י, דבר אחר אפילו עבד כנעני של

להמחין עוד, אבל יכול לעבול כל היום, ואפשר שענה טובה
 היא כדי שלא יטמא עוד הפעם ויוצרך לעבול שנית
 (ג"א): (כב) וקורא למקום יי, שיהיה מוכן ומיוחד
 בסמוך כמו היד שמוכן לאדם לכל תשמישו: (כג) שהלא
 לכלל ישראל מדבר שילאו ממחניהם והוא חוץ לען וחוץ
 לשלש מחנות (ג"א), ופשוט שאין רגון רבינו בזה לומר
 שהלכה זו אינה נוהגת רק כל עוד שיש עננים שהלא ימים

אחדים אחר זה פסקו העננים, אלא באשר הוא שם היה חוץ למחנה חוץ לעננים, וכן יהיה בכל מחנה ישראל בין ציטוב ובין
 במלחמה, ופשוט הוא, והש"ס הקשה הלא משמת אהרן נסתלקו העננים, ופלא שהרי חזרו בזכות משה דליתא צמדדש,
 שחזרו בזכות משה, וחירץ אין מוקדם ומאוחר בחורה וזה נאמר קודם מיתת אהרן עכ"ל, וזה אינו מפני שהכתוב העיד (א'
 ג') ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש דבר משה: (כד) זה פי' חיצת "על" ואין פירושו עליו ממש, כלומר
 לא די שהמשמש באחד מכליך על דבר זה אלא יהיה כלי מיוחד כדי שיהיה מוכן בכל עת בלי שום עיכוב (ב"ב): (כה)
 כלומר אונך מלשון זיון כן הוא בספרי וכן תרגמו אונקלוס, ואל"ף נוסף, כמו שמצינו בן (במ"ח), וחסר היו"ד שקשה
 למצואו והצ"י משלימו, וקורא כלי התשמישים על שם כלי זיון כי הוא העיקר, ועוד שפיקר קרא במלחמה מיירי: (כו)
 ר"ל אין יקאה כמו יקאה, אלא שייך על ה' אלקיך המיוחד בראש הכתוב (רא"ם): (כז) לשון האונקלוס לא תמסר עבד
 עממין ליד רבוניה, שפי' עבד עממין עבד גוי, וקלת מפרשים אמרו פירושו עבד שהוא ישראל הנמכר לגוי, ועל פי זה נכנסו
 בדיחוקים שונים לפרש פסוק הסמוך אשר אין להולמם, ואני בעיני פלא גדול בעיני למה לכל זאת, הלא חוץ מכלל שיש
 בידינו שקתם עבד הוא עבד כנעני חוץ מזה מלשון הספרי משמע שפירושו עבד גוי שהיה עבד של גוי וזרם ממנו שברצונו
 להיות אלנך גר דק או להתייחד בחורם עבד כנעני אל תמסרנו בחורה לדונו הגוי, אלא עמך ישב וגו', והוסיף בספרי
 לומר אשר ינצל אליך מעם אדונו לרבות גר מושב פי' אפילו אין רצונו רק לשמור שבע מצות ולאכול נבלות אעפ"כ תקבלנו,
 וכן הוא מפורש וילא בתרגום יו"ט, וכן פירשו ראב"ע ז"ל, וכן כתב הרמב"ן ז"ל, והוסיף לומר שאפילו יתן לך אדונו ממון
 בעצמו אל תחזירו, והש"ס כתב שכן איתא בגיטין דף מ"ה זה אינו כי כל מה דליתא במס' גיטין הוא מה שהביא רבינו
 בדרך השני שעבד כנעני שזרם מל"ל לא"י הגם שאדונו הראשון ישראל הוא אין כאן גזל ואין להכריחו ללאת מל"ל, ופסקו
 רמב"ם בפ"ח מה' עבדים (ועיין שם במשנה למלך), ורבינו שהביא גם האונקלוס משום שנראה לו להיות פשוטו של

ישראל שזרם כ
 (יח) לא תז
 ומזמנת לזנות
 למשכב זכרי"י
 אחתה מצנח י
 לבעילת זנות כ
 שהרי הוקשו ל
 פה עם החמוט
 יסב צברא* מ
 נעשה קדש על
 שאין קידושין
 (יט) אתגן זו
 להקדשה (ספרי
 בכלב - שם - שם)
 חטים ועשאו כ
 ללוח"ה של
 ש"י יבד יאמה -
 בצועל דעת האו
 לבעילת זנות - ו
 ידענו שהצועל פ
 כנענית, וצמשכ
 שטועם רח"ל צו
 לב"ד: (לג) פי
 מלשון מתן הוא:
 או המחיר ממה
 וצגמ' שם הא י

22

בעוהשי"ת

ספר

שאלות ותשובות תשורת ש"י

מהדורא תניינא

חיבור הכולל שו"ת על ארבעה חלקי הש"ע

הכינו וגם יסדו

הגאון האדיר האמיתי, סיני ועוקר הרים, שר התורה וההוראה, אחד המיוחד מגדולי הפוסקים שכדורו, ידיו רב לו בנגלה ובנסתר, הצדיק המפורסם קדוש יאמר לו

בקש"ת רבי שלמה יהודה מאבאק זצלה"ה

דיינא רבה, וראש בית דין דק"ק סיגוט יע"א

בעל המחבר ספרי ערך ש"י על ארבעה חלקי שו"ע

ועל הש"ס ועל התורה וג"ך בדרך פרד"ם

כבר נדפס זה שלש פעמים

וכעת יצא לאור בפעם רביעית

כדפוס נאה ומהודר, עם תוספות מראי מקומות ומפתחות

ותשובות חדשות מכת"י, אשר עדיין לא ראו אור עולם

ועוד כמה מעלות טובות, כמבואר בפרשיות בהתחלת הספר [מהדו"ק]

ע"י נכד המחבר

יהושע מאבאק

ברוקלין נוא יארק

שנת אה"ב יהו"ה שער"י ציו"ן [שערים המצוינים בהלכה, ברכות ה.] (תש"ע) לפ"ק

סימן קכב

בדין עשיית צרכיו בסוכה

מי שנוהג לישון בסוכה, והוא איש מצונן שגם כל השנה בביתו משתין בלילה בתוך עביט של מי רגלים, ולו נ"מ גדול למעשה, כי בקור הגדול אשר ישן בסוכה אי אפשר לו לילך מהסוכה לחוץ להשתין, ובאו"ח (סימן מ"ג ס"א) מבואר דמותר להשתין בתפילין שבראשו, אך בחיי אדם (ה"א בלל קמ"ז אות ב') אוסר להשתין בסוכה.

הנה הקשה לשאל, כי מה מני להלך נגד החיים אשר בארץ, ומי כמיהו מורה, אך גם צעייני יפלא דהא איתא צסוכה (דף כ"ח ע"א - ע"ב) נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסוכה, קטן שאין צריך לאמו חייב בסוכה, ושמאי מחמיר, היכי דמי קטן שאין צריך לאמו, אמרי דבי ר' ינאי כל שנפנה ואין אמו מקנחמו, רבי שמעון צן לקיש אומר כל שניעור משנתו ואינו קורא אמת אמת. וכתב שם הר"ן (דף י"ג ע"א מדפי הר"ף) דשמאי מחמיר לחייב צמינוך אפילו קטן של צריך לאמו כיון דאפשר וחוי להכי, שכן הדין בכל מצוה לחייבו צמינוך כל זמן שאפשר וראוי לכך, ורצנן סברי דכיון שאמו פטורה מן הסוכה אינו ראוי לתנוך סוכה כל שהוא צריך לה. וכ"כ הריטב"א (שם ע"ב ד"ה הא דאמרינן). והרי מבואר צמג"א (סימן ע"ו סק"י) לענין אם מצא לואה צבית, אם מצויין מינוקות צבית יותר מכלצים, אפילו צבית אסור, דחלינן צמנוי. וצסימן פ"א (סוף סק"א) כתב צשם (רש"ל) [צצלי הלקט] (פימן ט"ו) דאין נכון לקרות קריאת שמע אלל מינוק, דסתם מינוק מטפח צאשפה, [ועל זה כתב המג"א שם:] ונ"ל מטעם אחר שאין מקנחין עצמם עיי"ש. ומה שהקשו על המג"א חירלו צחמד משה (שם ס"ק ב') ומחצית השקל (שם). וא"כ איך נאמר להחמיר לחך מינוק משום דראוי לכך. וגם רצנן לא פליגי אלל משום דאמו פטורה. וגם לרצנן אין איסור רק דאין צריך לחכו צוה. אלל ע"כ כיון דאמרה תורה (ויקרא כ"ג מ"ב) 'תשצו', ואמרינן (סוכה דף כ"ו ע"א) כעין תדורו, וכסדרין צבית החינוקות עמהם אין למנוע מלהכניסם צסוכה, אף דסתמן משחינים צמקום שהם, ויותר מזה לפי דברי המג"א (ורש"ל) [והצצלי הלקט]. וה"כ גדול כשמנהגו כך צבית להשתין צלילה ולא לילך חוזה, אין למנוע מחמת זה מלישן צסוכה. ומ"מ יעשה מה דאפשר שיעמיד כלי של מחכות עם מים וישתין שם.

שבתי וראיתי דמי שדרכו להשתין צביתו צלילה, וירא לילך החוזה מפני צינה וכדומה, לא ישן צלילה צסוכה, כיון דצנלחו הכי רצים מקילין מלישן צסוכה מכמה טעמים שכתבו הפוסקים, מכל שכן צוה שדרכו ומוכרח להשתין, דלכאורה יש סמך לדברי חיי אדם, דהא צפרק קמא דסוכה (דף י"א סוף ע"ב) יליף דאין מסככין צדבר המקבל עומאה, משום דמאי דכתיב (ויקרא כ"ג מ"ג) כי צסוכות הושצחי את בני ישראל היינו

צענני צבוד לר' אליעזר, וכמו עננים אין מקצלים עומאה כן צריך להיות הסכך, וכן תרגום ופרש"י צפרשת אמור (שם) צסוכות הושצחי היינו ענני צבוד, וא"כ הרי אמר קרא צפרשת תלא (דברים כ"ג י"ג) ויד תהיה לך מחוץ למחנה וינחת שמה, ופירש רש"י מחוץ למחנה חוץ לענן. וצצרכות (דף כ"ה ע"א) מוקי האי קרא לקטנים. הרי דגם לקטנים צריכין היו לנחת חוץ מענן. וא"כ ה"כ צסוכה דינן.

איברא דהרב צבן עזרא פירש מחוץ למחנה היינו רק מחנה צ שכינה ולא מחנה ישראל. נמצא לא פירש מחוץ למחנה חוץ לענן. ויש להביא ראייה לדברי מן פרק ו' צצכורות (דף מ"ד ע"ב) דדרש ריש לקיש מנאי דכתיב (דברים ו' י"ד) לא יהיה כך עקר ועקרה וצבהמתך, צזמן צצבהמתך, דהיינו שלא יעבד עצמו הרצה מלהשתין (עיי"ש צרש"י ד"ה צזמן). והקשו חוס' (שם צד"ה אימתי) איך אפשר, הא היו צריכין לנחת להשתין שלשה פרסאות, כדאמרינן ציומא (דף ע"ה ע"ב צסופו) דאין נפנין לא צצדיהם ולא לפניהם אלל מאחריהם, והיינו אפילו מקטנים כדאמר צצרכות (דף כ"ה ע"א) 'ויד תהיה לך וינחת חוץ' היינו צקטנים, עיי"ש שהניחו צבתימה. ולפי דעת האבן עזרא אחי שפיר דההוא מחוץ למחנה אינו ממחנה ישראל שהיה שלשה פרסאות אלל מחנה קטן.

אמנם דדברי האבן עזרא אינם כדעת הגמרא ציומא שם דמבואר להדיא שהיו צריכים לנחת ג' פרסה. וחמיהת החוס' יש ליישב דהא דקאמר ציומא דאין נפנין לא צצדיהם ולא לפניהם היינו לגדולים, דלשון נפנים הכי פירושו וכמ"ש הצ"ח צאו"ח (סימן ג'), אלל לקטנים היו יכולים להשתין לפניהם וצצדיהם, רק היו צריכין לנחת חוץ מהענן. ואפשר דלא ניחא להחוס' למדך כן דמ"מ אף מצידיהן ומלפניהם היו הממוצעים צריכין לנחת פרסה וחצי, לפי הגירסא צצירובין (דף נ"ה ע"ב) דמחנה ישראל היה שלשה פרסה על שלשה פרסה. וגם לפי מ"ש מהרש"א צצידושי אגדות (שם ד"ה חלחא) דלא היה צרוצב רק פרסה, מ"מ היו צריכין לנחת חצי פרסה. ומ"מ י"ל כיון דהיו מצוין על כך, שלוחי מצוה אין ניוקין. וכן מצאחי צאסיפת וקנים לצכורות (צפירוש נאן קדשים ד"ה חוס' ד"ה) שחירן שהיה על פי הדיבור. וכוונתו כמ"ש, דהא דרכיה דרכי נועם.

וא"כ קשה איך החירו שמאי וחכמים להכניס קטנים צסוכה. ואין לומר כיון דאם ישמין הוא מעצמו ולא מדעת האב שרי, דהא צסוף פרק ט' דשצב (דף ז' ע"ב) איתא דאסור ליתן למינוק חגצ חי טמא לשחוק צו, שמא ימות ויאכלנו, ואפילו דבר שאין צו איסור אלל משום צל חשקצו אסור ליתן לידו, והוצא צמג"א (סימן שג"ס סק"ג), ומשום דהוי כמאן דמאכילו צידים. והרי צל חשקצו הוא רק מה שאסרו חכמים, כדאיתא צרמב"ם סוף הלכות מאכלות אסורות (פ"ו הל' ל"א). ומשמע אף דצמכות (דף ט"ו ע"ב) איתא דעובר משום צל חשקצו, אינו רק אצמכחא וכמ"ש הפרישה

ודעת השואל שיכול שמעון לומר ללוי נסתחפה שרף, מאחר שכבר הלכו צאנך ורעו ונגמר קנין השכירות, אינו יכול לבטל השכירות מחמת טעם אונס, כמ"ש בשו"ת רמ"א (סימן כ' קס"ד) במי שהשכיר דירה לחבירו לדור עמו יחד, וקודם הכניסה לביתו חלטה אשת השוכר בחולי המתדבק ר"ל, ורצה המשכיר לעכב באמרו אדעתא דהכי לא השכרתי, ופסק הרמ"א דלא יוכל לבטל השכירות אחר שנגמר הקנין.

הגה מ"ש מאחר שכבר הלכו נאן לוי ורעו ונגמר הקנין שכירות אין יכול לבטל השכירות מחמת טעם אונס, כל"ע דהא בחו"מ (סימן קצ"ג סעיף י"א) כתב רמ"א דיש חולקין וס"ל דאין קונין בחזקות אלו, לא באכילת פירות ולא בהעמדת בהמה וכיוצא בה שאינו מועיל לקרקע, והכי מסתברא. ובמחנה אפרים (פ"א משכירות) כתב המשכיר צית לחבירו, ונזכר כליו למוכו, דזה לא הוא אלא כאכילת פירות, ואכילת פירות לא הוא חזקה. ועיין במהרי"ט ז"ל (ח"א סימן ס"ה). ולכן נ"ע אם לא יוכל השוכר או המשכיר לומר קי"ל ואני חוזר צי מעשה ולא אשלים על להבא, ואין בזה משום סטומתא, דלדברא נוהגין לשכור באדרוף געלט או שטר, גם זה אינו מעשים בכל יום לומר דהוי מנהג. גם המשכיר והשוכר אין סומכין זה על זה שלא יחזרו קודם שהלכו בהמה לרעות אלא ע"י אדרוף געלט וכדומה.

ועוד, הרי כתב בשו"ת רי"ף (סימן קפ"ז) כל הנמכר במחזור לקרקע על מנת שיחלוש הרי הוא כמטלטלין, דלא סגי דלא נחלוש, ומטלטלין אינן נקנין במשיכת קפתס, אלו תוכן דבריו. א"כ ה"י כשלא פרשו דמשכיר לו קרקע השדה לפירומיה רק השכיר לו העשבים לרעות הנאן, נריך קנין מטלטלין, וצמח שאכלו הנאן לא קנה שטר עשבים. ומשמע מהרי"ף אפילו אם לא הגיעו לצנור, מ"מ כיון דמכר לתלשן הם כמלושין. וכ"כ התומים (בסימן קל"ז סק"א). ואף דהטור חו"מ (בסימן קצ"ג) חולק, וכ"כ רמ"א (שם ס"א) דיש חולקין, מ"מ ודאי לוי שלא פרע עדיין יכול לומר קיס לי.

ואפ"ל היה קנין גמור מה שכתב דיכול לומר נסתחפה שרף קסה, כמ"ש בשו"ת רמ"א (סימן י"ט קס"ד) צמי שהשכיר דירה לחבירו לדור עמו יחד, וקודם הכניסה לביתו חלטה אשת השוכר בחולי המתדבק ל"ע, ורצה המשכיר לעכב שלא יכנס השוכר משום דאדעתא דהכי לא השכיר לו, והעלה דלא יכול לבטל השכירות אחר שנגמר בקנין. וכל שכן צנידון דידן, דאף אם לוי היה שוכר מראובן, וגרס לו ראובן בשלוח

ציו"ד (סימן קט"ז ס"ק כ"ה), וכן הסכים עמו ציד אצרהס בגליון יו"ד (שם). ועיין מגן גיבורים (סימן ל"ב סק"ב).

← ותבואות שור (סימן י"ג סק"ב) כתב דאסור מדאורייתא להשמיך צנית המדרש, דהוא מקום קדוש, וכמיז והיה ממנין קדוש. ולפי דבריו גם צטוכה אסור מדאורייתא, דהא צנינה פרק ד' (דף למ"ד ע"ב) יליף דכשם שחל שם שמים על החגיגה כן חל שם שמים על הסוכה, שנאמר (ויקרא כ"ג ל"ד) חג הסוכות שבעת ימים לה', מה חג לה' אף סוכה לה'. ופרש"י (ד"ה לה') כל שבעה לה' הוא הקדש. ועוד אמר שם 'עני סוכה חלה קדושה עליהו'.

סימן קכג

ראובן השכיר את שדהו לשמעון שצאנב ירעו יחד, ושיילם לו, ושוב השכיר שמעון ללוי זכות זה ועדיין לא שיילם לו, וראובן המשכיר עשה לצאנב רפואה שמחמת זה א"א לצאנב לוי שיהיה עם צאנב ראובן, אי לוי חייב לשלם לשמעון, ואם אינו חייב אי ראובן חייב לשלם לשמעון מה שהזיקו

ראובן השכיר לשמעון מקום מרעה לצאנב לרעות יחדיו עם צאנב ראובן המשכיר, והשוכר שילם להמשכיר כל דמי השכירות בשלימות, ואחר עבוד איזה ימים מכר שמעון צאנב והשכיר ללוי זכות שלו להרעות בשדה ראובן, ושלה לוי צאנב לרעות שם, ולאחר שכבר הרעו שם בשלשה שבועות עשה הרועה צאנב של ראובן המשכיר איינא אופעדונג קסב לצאנב נגד חולי הבלאמשערין קסג, וזאת ידוע בין המחזיקים צאנב בעת אשר יעשו כן, אזי אין רשאים לרעות צאנב אחרים בלי שיעשו גם הם בהם כן שלא יסתכנו על ידי זה, אבל ע"ז הרפואה של האניפעדונג נחלש הצאנב עד יעברו שתי שבועות, ולוי לא רצה לעשות כן בצאנב שלא יחלוש הצאנב, כי רצונו למוכרם במקום האפשרי, וגם לא רצה להרעות עם צאנב ראובן שלא יסתכנו, ולקח הצאנב לביתו, ולא רצה לשלם לשמעון באמרו כי הוא שכר ממנו מרעה לצאנב, ואחרי כי ראובן גרם לו שלא יוכל לרעות שם אינו מחויב לשלם, ושמעון מוען כי הוא לא גרם לו, וגם היה יכול לעשות [רפואה לצאנב] כמו ראובן. עוד מוען שמעון, אם יזכה (לו) [לוי] בדין, יחייבו הבית דין את ראובן המזיק [לשלם לשמעון, משום] ששלח צאנב באופן שאפשר יסתכנו צאנב אחרים.

דבר צילי ע"ל רב. ובר שיתר הרבה לומר נסתחפה שרף ויחד צנור

קסב. רפואה

שנמצאת בסמך בתרגומה כיו"ט אחרון דוקא, הואיל והוא רק מרובגן לרד"ק סמכ"ג
אנאונים המתירים, וכן אנו נוהגים כמו שכתב אחר מהנדולים שמכשירים פסול באחרונ
ולולב כיו"ט שני דסוכות, מה שאין כן בראשון; כל היכא שכתבתי כתב בספרו, לא
מונף הסי' כתבתי, אלא מהעתק מן הספר, ואפשר אינו מדוייק.

[יררו נשמים גומר אכילתו], פ"א יררו נשמים בשאר ימי הסכות והיה אחר גומר
אכילתו אע"פ שיררו נשמים, ולקח מהרי' שלום וצ"ל חתיכת דג ושלה לו, [ואמר לשלח
האמר לו], קבל הדיוש החתיכת דג. [ומן לאחר לישב] וצריך לעשות שהחיינו אחר
לישב בסכה בני לילות, [וכן נמצא במרדכי קטן (ס"א)]. ואינו ישן בערב סכות כצהרים
כדי שיוכל לישן לחיובון בלילה, כי בסכה השינה קובע עיקר הדירה, סכך שתלוש
ולבסוף חברו כשר, מצאתי בקוי (סח) לעיד מוכיחות כל ההלכות נבי מסקמ או נוטל
אחת מבנתיים דמחובר ע"י בנין שהיה תלוש ולבסוף חברו כשר לסכך בו, ולא מסלינו
ממעם מחובר לקרקע, אלא מחובר מעיקרו, או נטוע ולבסוף השריש, דא"ה נמי
מעיקר (ס"ה) מקרי, אבל מחובר ע"י בנין כגון קורות התקועים במסמרות וכה"ג לא.

וזכרני כשיש לו סכה בחצר שצריך לעשות דפנותיה מקרשים, היה מדקדק לזקוף
הקרשים למעלה דרך גדילתו, כמו שעומדים הקרשים ממשכן, וכן כתב א"ה בהלכות
סכה (ס"ט) ויש מדקדקין וכו'; וזכרני כשהסכה שלו היתה גבוהה כמו שאדם ארוך עומד
על ספסל א"ה אינו יכול להגיע לסכך בירו, א"ה אינו רוצה שההוצין יורדו למטה, ופ"א
צוה להסיר כל הערבה ולסכך מעם אחרת ואינו ידוע לי טעמו ולא שמעתי שאוסר זה
על אחרים, ומסתמא טעמו שהוא נ"י סוכה שאין ההוצין יורדו מטה לתוכה, וכמעט
בכל מעם יושב בסוכה ומלמד אותם לסכך, ואמר הראש מן הערבה לכאן או הונב לכאן.
וזכרני עכ"פ של מי רגלים שלו היה ספל של ברזל שקוי מאשין כיאקין היה עומד חוץ
לסכה כל הלילה, וכשהיה צריך לקטנים הביאו לו הספל [ואח"כ] גומלו ממנו והעמידו
חוץ לסוכה, ולפי דעתי [משום מאוס], וראיה שכתבו הסוסקים (ס"ט) ואינו מניחים
כלים דאכילה בסוכה וכו'. ומחה לבחורים ללמוד נבי נר של חרס בסכה משום
דהמנהג כך הוא, אבל הנשים הולכות לסכה בנר של חרס, ואמר מושב שתהיין שונגות
ולא מוידות. L

וזכרני שאמר שאירי מהיר אייזק ס"ל וצ"ל משמיה דהגאון מהרי" ויילא וצ"ל,
פ"א בלילה יררו נשמים לסכה והלכו כל הבחורים חוץ לסכה לישן בחדרם, ופסקו
הנשמים וצוה הגאון דלעיל לבחורים כל מי שאינו שוכב עדיין במטה צריך לישן בסכה.
פ"א בשבת שחרית עשה בעה"ב כשהיג ולישב בסכה על המים, ואמר עשה כפ"ה לחוד
על היין, ושאלתי לו הא"ך אחרים יוצאים מה שעשה לישב בסכה על המים, והשיב
כל המצות יכול להוציא את הבירו. מי שאין לו נר בסכתו ויש לו נר בביתו מותר לאכול
בביתו משום צער.

העתקתי מהרי" אוברניק יצ"ו שהעתיק ממה שגנבו מן הגאון וצ"ל (ע) היכא
שבנו הנרות בסכה [כשכתב נראה] שיכול לאכול סעורתו בבית, מהא דא' בפי' ע"פ (ע"א)
רב הונא קדיש ובעי למטעם איתערך שרגא, עיילי לבי מאניה בוי, ע"ש [ד]דרך הנא

ס"ז וכ"ה בתשובת ס"י קמ"ג וכן ה"י נוהג מהרי"ם ד"ל. (סח) ע"י תהי"ד ס"י פ"ט.
ס"ח) צ"ל מחובר מעיקרו ווע"י תוס' תולין ד' מ"ו ע"ב ד"ה או שהיה. (ס"ט) ס"י תר"ל. (ס"ט) שם
ס"י תר"ל. (ע) ע"י תהי"ד ס"י צ"ג ופסקים וכתבים ס"י קנ"ה. (ע"א) ד' ק"א ע"א ועיילי ליה למניה
לבי גנניה. "בעי למוטעם" ליתא ברפוסים שלנו ובכתי' מינכען ובראב"ן גרס"י ל"י וע"י בדקדוקי
סופרים.

לילך מדירה לדירה
הצער (ש) אם היה יוצ
נמי החם דאין רגילו
מתערך שרגא בו, וכת
כיון דיוכלו למחר לאכ
[דאליב למה לא יאכל
אע"כ אין סעודה בלא
הקדוש ולא על הסעו
לסעודה. מימ כרי לו
אפשר בלא נר, ואפ"ל
נר אינו חייב לילך לע
אדם יצא מדירה לרירו
ולאכול שם בסכת חב

צריכה הסכה ע
שלחנו ולא על השלח
ירידת נשמים, אבל ביו
משום דיש בנין עראי,
אע"פ שיש לו קצת ד
העתקתי מהרי"
ממנו, אין זה נקרא צע
נוף האדם י"ח מסחים,
של אדם י"ח מסחים ו
חומש (א"ע). ואנן ראש
איתא במרדכי פ' הישי
אינה סכה, ולא יצא י
העתקתי מלקו
מוה"ר סר"ך ז"ל, ואו
נוהג שמברכין לישב.
קידוש עכ"ל. כמדומה
בסמ"ק במצות לישב ב
על ההוא דקידוש, מי
שפיר משום דעשה י
משום קדוש כמו בשו
בס' אחד וכן שמעתי

ע"ב צ"ל טעמו.
ס"י ב'. (ע"ג) שם בתה"ז
שמונה דש"י וע"י ברי"ב
ע"ו) שבת צ"ב ע"א ובפ"ו
ברובעא אמתא והרי חו
החשבון סכונן. לעו
ע"ו) בהגה לסי' קמ"ב.
eket Joscher.

ספר זקן יושר
רבינו פ"ו ל"ר מ"ג - מנהגא ונסק רגליו ר"ו וכו'
ה"ל תרומה
בגזן
צ"א לאו ז"ל. זקק כר"י מא"ב

דברי אנדרט ויאמרו קדים וימרו הרמב"ם בסי' ס"ד (בטוה טוה) כעל ביינו יאמרו עשרה כיהו מתחלת מ"ד בשב"ו שב ולפי"ו לאורה וכל כ"א גם בעלומה בש"ו שיקראו שביצי אהרה אנשים ויאמר בפעם ר"ח בן פקחיל אומר וכו' למר אח"י קדים ורבוני תך באה"ח נראה דליק דברי הרמב"ם הסדרי דגם כעלומים כדברי גמ' או משניה ושאומרים דברי אנדרט או צדוק עם סברה מלך מלח של טולס יחיש כשאומרים דברי אנדרט הכל מנקשים לשמוע ויש אייחו כרצה וסברה ויחר שיב זכו ליתר טעם ושח לומר קדים ורבוני. אבל כשאומרים באמת אהרה אל דברי אנדרט כמי' וגם כלאין לומדים עברס או רובן עברס צימד לל משר דברי אנדרט שיאמר אח"כ ואין לומר קדים כעל. וסוכ"ם:

סימן ע"ג

בשור' תורת ש"י (מסד"ת סי' קכ"ז) מ"ד מי שמוכר לטן בסוכה וכו' איש מלוגן שגם כל הטנה בדיוח משחין בחוק מביט של מי נולד ומחמה חוקר או אפשר לו לילך מתסוכה לחין לסחין את מוחר לסחין כעל בליט בסוכה וספולס שם דעמו דמוטנז ש"ח וכן כלל בסוכה ממש שיטן וימנדק לסחין בכלי בסוכה. ונחשומתמי על דבריו חלו דברי בחפילין דמשחין בסם לכחלה גם כשהשילין עליו צבי"סם פדא"י (כמיש בש"ס סי' מ"ג כמי' א') ולפטן (חפילין) חמשים המטה אסור גם כהסם צבי"ה זולה כהסם גנוזים כעל חוק כלי (כמיש בש"ס אהרן סי' מ"ט סי' צ"ו) וזכ"כ בשוכס דכ' בידורו כרחיל עסודר סר"ד שבהו דל שומש מנתו בסוכה ויחי דל איש ואשחו השנו כעין תדורו ועי"י בש"ס אהרן (סי' תרל"ט בנתיא ס"ק ח') ובלש"ס שם מ"ש ויכש פטיכל דמותה לסחין צווכס חוך כלי ואך יאפרנו ממלוח שינה בסוכה כשכל שלמדק לסחין בלילס. טוב רחמי (גמס עטיולו יב"כ בהשורה ש"י שם) בחיי אדם (כלל קמ"ז סעי' א') כ' כן דאסור לסחין צה אח"י בכלי אפשי שמוטס כן צביחו אצל חמשים המטה מוחר בסוכה סדריטיק מוטה איש ואשחו פכ"ל והנו מילי סתולאי נכחו וסוחרים וכלכס מדיא כ"ל. יב"כ בודאי לא יבעלו מות שוכס בסוכה גס מי שלדק לסחין צבי"כ בלילס ולא יוכל לאהה סוח"ס ועי"י בדבריו בש"י מנח"א (סי' מ"ו). וכן דעשו תלדיקים וגדולי עולם י"ע שיפנו בסוכה גס אם סמרטו לפשמים לסחין בלילס בצביט

סימן ע"ד

בב"ד רב סוכ"ב וכו' **הגיעני** יקרחו וכו' ופי"ד אי שמכרה אשחו אחו שכוה פטיאין וסכרס טלוו על זס שני ערלים שקדים וש"י נאכר באשכר זמן מה וכו' וסוולס על משפ"ס זס וכו' ונחין שסס שיידונג"פראשס ופסקן ציה משפ"ס סוכס סליכס שאו"ס אשחו לפי ניומוסיכס מלך שא"א דר עס נחש כבפיפס וכו' מכיל סדרי"ג וביאר דיש להכיר לו לישא אהס על אשחו וליהר שאח כריך קיד לסחירו. כן אמנה סם נחברר כן יש להחירו אבל רק ע"י קיד דאין לך צה אלא מנכג"ל דנחי דינים שלנו כיון ד"ח דלאחר אלק סתעשו סוה רק מה שקבלו ונסו לאיסור אי"כ לריכי לילך לפי סמכ"ג סטחוקו לאסור וכבר סחוקו ונסו גס צוונס גמורס סטולירס מחדר טרבו סמחורין בלי קיד דעשבו צוס דכס"צ לא גור רגמ"ס כלל ועכ"ז נכחו לסחיר רק בק' רבנים מני מדיות אס כי סוה צגוף סמנין איסור אישות בעל"ס מרש סוכס שיש לו פלי עמנה מסוסס וביולא אס כי ס"ק"ד אה. סלריכו ק"ר. **אך** לריכו לידע צביורר אס סלמנה כדבריו שחיט מפרס אוהו. ופשוט דלדברי סערלים שאלמרו עכוה ססוסס אוחס אין לסלמנן. כי פוסיס דידר שוח זגוי וגם בידוע שפשוט עונף ליעקב וכו'. אך אס יש רחי צוררס וסוכסס שנהצבר כמשפ"ס כי סוה סוכס סמוכר. ומ"ש כסד"צ כי סי' משפ"ס חרוך כי אינכ עוד אשחו. קשח לסנין סוכי בעד חמ"ל זס שפכרס אוהו כי מוכן

מלך לא כיו סלכס דמלס"ל וסכול של סמ"ס דוחס גם סלכ"ס סגוף סחול"ס לו ועי"י בדבריו בנמח"א (סי' מ"ו מ"ח אות ב') מדברי סירושלמי שקלים דפריך מה כנסה מה שנתן חבירו צמדו שקל ולא רלס לחרן צירושלמי שכנסה חולס לו מ"ס שטילס בערו ופמרו חבירו מהשקל אי"ו דדל דרינו דסוף כל סוף סוה סלכ"ס מעיקרס ועלמוחס רק סנח"סי שקל ומללסי ופי"כ סי' צפי"כ כיון דממשכנין על השקלים וכו' עי"ש וא"כ ככח כ"ש צה דאין ממשכנין ואין מכריחין ללמדו מקרא או בעמים וכו' בעלמוחס רק סלכ"ס סעלוס בודאי ל"ש כדברי כה"ס. ועי"י עוד שם בדבריו בנתיא ח"ב (סי' מ"ו) ע"ה מ"ח ע"ה וכו' על דבריו בנתיא ח"ב (סי' מ"ו) סי' מ"ח ד') סקס לכאורס י"ל דסוה כדבריו מה ססמור לישב דמייירי בל"ח דעולס סילירס ככוסול וגדלס כן לכל"י ממי"ס בפשי"ח שאחיהו פרעס סי' כפרק נבד סגול"ס שכל"ס סיונו דמייורי בעולס סילירס כיון דסכוס"ל בצוללחס ש"ל כ"ח מצחי' עיבור פסי הלח גו חלה בעלותה עד שנתלס באורו וצחי' ס"ח בצוללה סוה בח"י ילירס כעודס אי"כ י"ל דמייורי בצוללהו מצחי' עולס ילירס וסו"ט ח"ל דילירס סינק פרעס. אך כיון שדרון פשי"י צחי' כוללס סנין סוב י"ל כיון דמייורי סליקד מנוללה מלר"ס וכו' מוציר צוסי"ק כפי סוה יונל"ל אפי"ק לכוך. כלמ"ל דחירות. חמשים שפרי צינס. ולכך מוכר חמשים פשי"ס וילוח מלר"ס בחורס כז' כ"ש בוסיק ומוסיק וסו בצוללחס בח"י צריאס סי' שפרי צינס וכו' וכיון דמייורי בעולס כדריאס טוב ל"ש כחי' סדרי"ג וסוכרין לומר כדבריו שסו סחילוק בין קודס גאלוח מלר"ס לחאי"כ כנדפ"ס שם בנתיא. ואחחס בצרכה גאלוס ויפושט צ"כ גאלוח עולס ושאחה סכג ככשנין וככ"ס. ש"ב ודיקוסו"ס:

סימן ע"ה

בב"ד רב סוכ"ב וכו' **הגיעני** יקרחו וכו' ופי"ד אי שמכרה אשחו אחו שכוה פטיאין וסכרס טלוו על זס שני ערלים שקדים וש"י נאכר באשכר זמן מה וכו' וסוולס על משפ"ס זס וכו' ונחין שסס שיידונג"פראשס ופסקן ציה משפ"ס סוכס סליכס שאו"ס אשחו לפי ניומוסיכס מלך שא"א דר עס נחש כבפיפס וכו' מכיל סדרי"ג וביאר דיש להכיר לו לישא אהס על אשחו וליהר שאח כריך קיד לסחירו. כן אמנה סם נחברר כן יש להחירו אבל רק ע"י קיד דאין לך צה אלא מנכג"ל דנחי דינים שלנו כיון ד"ח דלאחר אלק סתעשו סוה רק מה שקבלו ונסו לאיסור אי"כ לריכי לילך לפי סמכ"ג סטחוקו לאסור וכבר סחוקו ונסו גס צוונס גמורס סטולירס מחדר טרבו סמחורין בלי קיד דעשבו צוס דכס"צ לא גור רגמ"ס כלל ועכ"ז נכחו לסחיר רק בק' רבנים מני מדיות אס כי סוה צגוף סמנין איסור אישות בעל"ס מרש סוכס שיש לו פלי עמנה מסוסס וביולא אס כי ס"ק"ד אה. סלריכו ק"ר. **אך** לריכו לידע צביורר אס סלמנה כדבריו שחיט מפרס אוהו. ופשוט דלדברי סערלים שאלמרו עכוה ססוסס אוחס אין לסלמנן. כי פוסיס דידר שוח זגוי וגם בידוע שפשוט עונף ליעקב וכו'. אך אס יש רחי צוררס וסוכסס שנהצבר כמשפ"ס כי סוה סוכס סמוכר. ומ"ש כסד"צ כי סי' משפ"ס חרוך כי אינכ עוד אשחו. קשח לסנין סוכי בעד חמ"ל זס שפכרס אוהו כי מוכן

זמן שלדורו בערנוחותיכס. י"א לס משפ' סהעד כחוסלו סקפמות פבי' א"כ סוה מסו אכמכר צמות מעון מסמסור מעון חבירו ו דנכהנכס כן כ לט"ח אחרת או סרי"ט בר צרו לטכור סי' כ' זכנל"י כעול צרו לטכור למדט חס ד' סחש צפירוס חשו פולרתי סי' מ"ו וי"ו כי מה עסול

ע"ד חו"ט **לסחפ** וזומפטיין או לכהנן לי מד ולפי"ד סדברי אחרונים דסי' טע"ה זמ"ו ז' זס למדיות אדיוסוחין נכ ר"י בוד"י יקבחי על מז ר' כל' סי' ו'

בירושלמי **בסדרין** (ק"ד) כי אכלו את צדי גלגל פו"ש כק"ט דסרי זס מיי משי טומלח וכלל חרין סגון שסו מ' חסו ארען שו ויכון שקכ' ז ספקש וכמ' לארען שוס אהח"ה דוד זכ"ח סוכס וי"א וסלמס וי"א סיונו ז סיונו או ג סוקס סוה דצ"ב צמד אמרי מיתחו כחוק סוחח סחי"ד לסמך אין למד ש'

מה' מנחת אלעזר
בר"מ ר' ח"י אלעזר שס"ר א צ"ב